

Quality4Children

Standartai

Vaiko globa Europoje

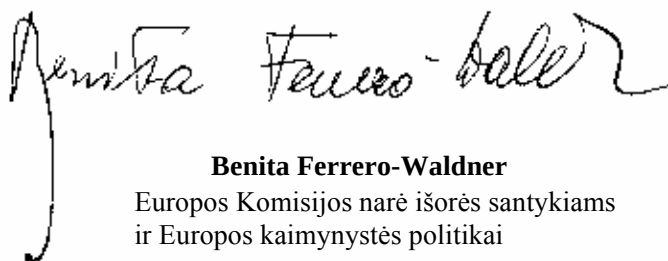
Ižanginis žodis

Benita Ferrero-Waldner, Europos Komisijos narė išorės santykiams ir Europos kaimynystės politikai

Šiandien Europos Sąjungoje vyksta reikšmingi ekonominiai, politiniai, aplinkos apsaugos ir socialiniai pokyčiai, turintys įtakos ir vaikams. Vaikus, gyvenančius su vargstančiais tėvais, ar išvis su tėvais negalinčius gyventi vaikus labiausiai paliečia skurdas, atskirtis ir diskriminacija, kurie savo ruožtu gali lemti dar didesnę vaikų pažeidžiamumą, apleidimą ir išnaudojimą. Aplinka ir sąlygos, kuriose auga vaikas, daro reikšmingą įtaką vaiko padėčiai gyvenime. Liūdna, tačiau ES vaikų, augančių skurde, procentas yra didesnis nei skurde gyvenančių suaugusiųjų. Dėl šios priežasties privalome visiems vaikams užtikrinti adekvačias gyvenimo sąlygas ir globą.

Eidama Europos Komisijos narės išorės santykiams ir Europos kaimynystės politikai pareigas, ypatingą dėmesį skiriu vaiko teisių apsaugai Europos Sąjungoje, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius ir gebėjimus. Siekiame, kad mūsų pavyzdžiu sektų likęs pasaulis. Vaiko teisių aiškinimas, apsauga ir įgyvendinimas yra svarbus politinis ES tiek vidinės, tiek išorinės politikos prioritetas. Vaiko teisės yra neatsiejama žmogaus teisių, kurias ES ir valstybės narės, pasirašiusios tarptautines ir Europos sutartis, įskaitant JT vaiko teisių konvenciją ir jos fakultatyvinius protokolus, Tūkstantmečio plėtros tikslus, Europos žmogaus teisių konvenciją ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, įsipareigojo gerbti, dalis.

Šiame kontekste „Quality4Children (Kokybė vaikams)“ standartai prisideda prie mūsų pastangų formuoti politiką, ypač tais atvejais, kai vaikai negali gyventi su savo tėvais. Pagal tikras gyvenimo istorijas parengtais bendraisiais standartais siekiama užtikrinti ir gerinti globojamų vaikų ir jaunuolių galimybes augti visoje Europoje. Esu įsitikinusi, kad šie standartai yra vertingas indėlis ir dar vienas svarbus žingsnis link vaiko globos sistemų suvienodinimo Europoje.

Benita Ferrero-Waldner

Europos Komisijos narė išorės santykiams
ir Europos kaimynystės politikai

Padėka

Šių standartų nebūtų buvę galima parengti, jeigu ne vertingas 163 vaikų ir jaunuolių, 36 biologinių tėvų, 106 globėjų ir 24 išplėstinių šeimų narių, teisininkų ir vyriausybių atstovų iš visos Europos dalyvavimas.

„Kitas lemtingas posūkis buvo tai, kaip globėja mane užkalbino mums pirmą kartą susitikus. Pirmiausia pastebėjau, kaip ji elgėsi. Aš atsipalaidavau, o ji tarė: „Aš taip pat žmogus. Šiandien aš galiu padėti tau, rytoj tu galėsi padėti man.“

(Mama iš Norvegijos, kodas 22.04.02)

Pratarmė

Dirbti vaikų, netekusių tėvų globos, interesams yra vienijanti visų trijų mūsų organizacijų – FICE (Tarptautinė švietėjiškų bendrijų federacija), IFCO (Tarptautinė globėjų organizacija) ir SOS Children's Villages (SOS vaikų kaimai) – varomoji jėga. „Quality4Children“ (Q4C) standartais siekiame pagerinti tėvų globos netekusių vaikų padėtį ir prisidėti prie jų vystymosi, įgyvendinant globos kokybės standartus.

Šia publikacija pristatomas Q4C projektas ir jį plėtojant parengti vaiko globos kokybės standartai Europoje.

Prielaidos

1989 m. priėmus Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (JT VTK), minėtų trijų organizacijų tikslams suteiktas teisinis pagrindas.

Šis įsipareigojimas pasauliniu mastu gerbti ir saugoti vaiko teises sustiprino mūsų pozicijas. Dėl vis dažnesnio vaiko teisių pažeidinėjimo visame pasaulyje, manome, kad vien politinių įsipareigojimų, įamžintų tarptautinėse sutartyse, nepakanka, taip pat nepakanka vien didinti veiksmų vaikams apsaugoti mastą.

Turint tai galvoje, Q4C standartai buvo kuriami tvirtai tikint, kad veiksmingas ir darnus vaiko globos sistemos tobulinimas yra galimas tik stiprios partnerystės dėka. Šios prielaidos ir nulėmė trijų organizacijų bendradarbiavimą rengiant projektą ir užtikrinant aktyvų dalyvavimą jį vystant.

Po trijų metų tiriamojo darbo ir bendrų pastangų, kurias vainikavo šie Q4C standartai, esame įsipareigoję stiprinti bendradarbiavimą, ieškoti naujų partnerių visuose lygmenyse, aiškinti standartus ir saugoti tėvų globos netekusių vaikų teises tiek Europoje, tiek visame pasaulyje.

Įgyvendinimo pagrindai

Siekiant sustiprinti JT VTK skiriamą dėmesį tėvų globos netekusių vaikų padėčiai, Vaiko teisių komitetas 2004 metais iniciavo „Jungtinių Tautų gairių dėl tėvų globos netekusių vaikų apsaugos“ parengimą. 2005 m. Europos Tarybos ministrų komitetas patvirtino vaikų, gyvenančių valstybių narių globos įstaigose, teisių rekomendacijas. Q4C indėlis į šią teisinę bazę – parengti kokybės standartai, kuriuos tiesiogiai gali taikyti praktikai.

Mūsų laukiantys ateities iššūkiai yra užtikrinti, kad standartai būtų taikomi nacionaliniu lygiu, taip pat vykdyti bendrą pareigą užtikrinti lygias teises visiems vaikams.

Labai dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie šių kokybės standartų rengimo, įskaitant pačius vaikus ir jaunuolius.

Entuziastingai sveikiname ir skatiname visus, pasirengusius įgyvendinti standartus visuose lygmenyse!

Monika Niederle
FICE International

Keith Henderson
IFCO

Helmut Kutin
SOS-Kinderdorf International

Turinys

Turinys	
Prielaidos	8
Misijos pareiškimas	9
Vizija	9
Misija	9
Vertybės	9
Esminės koncepcijos	10
Principai	10
Pamatiniai dokumentai	10
Standarto rengimas ir įgyvendinimas	11
Apimtis	11
Tyrimas	11
Standarto rengimas	12
„Quality4Children“ standartų įgyvendinimas	12
„Quality4Children“ standartų struktūra ir santrauka	13
Struktūra	13
„Quality4Children“ standartų santrauka	14
„Quality4Children“ standartai – 1-a standartų sritis:	
Sprendimų priėmimas ir vaiko priėmimo procesas	18
1 standartas: vaikas ir jo biologinė šeima palaikomi priimant sprendimus	19
2 standartas: vaikui suteikiama galimybė dalyvauti priimant sprendimus	21
3 standartas: profesionalus sprendimų priėmimo procesas užtikrina geriausią įmanoma vaiko globą	22
4 standartas: vienos šeimos vaikai neišskiriami	24
5 standartas: persikėlimas į naujus namus gerai organizuojamas ir jautriai įgyvendinamas	25
6 standartas: globos procesas grindžiamas individualiu globos planu	27

Turinys

„Quality4Children“ – 2-a standartų sritis:

Globos procesas

7 standartas: vaiko globos vieta atitinka jo poreikius, padėtį gyvenime ir originalią socialinę aplinką

8 standartas: vaikas palaiko ryšį su savo biologine šeima

9 standartas: globėjas yra kvalifikuotas ir turi atitinkamas darbo sąlygas

10 standartas: globėjo santykis su vaiku grindžiamas supratimu ir pagarba

11 standartas: vaikui suteikiama galimybė aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, darančius tiesioginę įtaką jo gyvenimui

12 standartas: vaikas globojamas tinkamose gyvenimo sąlygose

13 standartas: specialių poreikių turintiems vaikams skiriama tinkama globa

14 standartas: vaikas/jaunuolis nuolat rengiamas savarankiškam gyvenimui

30

31

33

35

37

39

41

43

45

„Quality4Children“ – 3-ia standartų sritis:

Globos nutraukimas

15 standartas: globos nutraukimo procesas kruopščiai planuojamas ir įgyvendinamas

16 standartas: globos nutraukimo proceso metu komunikacija vykdoma naudingai ir tinkamai

17 standartas: vaikui / jaunuoliui suteikiama galimybė dalyvauti globos nutraukimo procese

18 standartas: užtikrinama tolesnė priežiūra, nuolatinė parama ir galimybė palaikyti ryšį

48

49

51

53

55

Pagrindinių vartojamų sąvokų žodynėlis

Priedas

Vaiko teisių konvencijos (JT VTK) pagrindas

Vaiko teisių konvencija

„Quality4Children“ partneriai

Leidėjo duomenys

58

59

59

64

82

84

Prielaidos

Dėl daugelio priežasčių šimtai tūkstančių vaikų Europoje negali augti savo biologinėse šeimose. Po valstybės institucijų įsikišimo šie vaikai perkeliama į globos įstaigas. Vaikams siūlomos įvairios globos sistemos, siekiant užtikrinti ir pagerinti galimybes jiems augti. Netinkama globos aplinka gali sutrikdyti vaiko vystymąsi, nulemti jo pažeidžiamumą ir atverti duris gausybei pagrindinių vaiko teisių pažeidimų.

Nepaisant didelio JT VTK dėmesio šiai temai, 2004 metais JT vaiko teisių komitetas iniciavo JT tėvų globos netekusių vaikų teisių apsaugos gairių parengimą.

Europos lygiu darbas su tėvų globos netekusiais vaikais grindžiamas Europos Tarybos rekomendacijomis dėl vaikų, gyvenančių globos įstaigose, teisių.

Europos kontekste tarptautinės vaikų globos organizacijos – FICE, IFCO ir SOS vaikų kaimai – remdamosi savo patirtimi, taip pat nurodė reikšmingą poreikį turėti vaiko globos kokybės standartus. Tokioje Europoje, kurioje daugiausia dėmesio skiriama ekonominiam augimui, susidoroti su socialiniais iššūkiais itin reikalingos iniciatyvos visos Europos mastu.

Atsižvelgusios į šias prielaidas, trys minėtos organizacijos: FICE, IFCO ir SOS vaikų kaimai, 2004 metų kovo mėnesį ėmėsi projekto, kurio tikslas – užtikrinti ir gerinti vaikų ir jaunuolių, augančių globos įstaigose Europoje, vystymosi galimybes.

Misijos pareiškimas

Vizija

„Quality4Children“ vizijos pareiškime teigiama:

Tėvų globos netekusiems vaikams turi būti suteikta galimybė patiems formuoti savo ateitį ir tapti pilnaverčiais ir savarankiškais visuomenės nariais, suteikiant jiems galimybę augti palankioje, saugioje aplinkoje, kurioje jam bus suteikta visa pagalba ir kurioje vaikas bus skatinamas išnaudoti visą savo potencialą.

Misija

„Quality4Children“ misija – gerinti tėvų globos netekusių vaikų padėtį ir kurti geresnes vystymosi galimybes, įgyvendinant šiuos tikslus:

- sukurti europinį tėvų globos netekusių vaikų teisių gynėjų tinklą;
- parengti europinius kokybės standartus, paremtus tiesiogiai susijusių žmonių praktika ir patirtimi;
- skatinti tėvų globos netekusių vaikų kokybės standartų priėmimą, įgyvendinimą ir stebėseną tiek nacionaliniu, tiek Europos lygiu.

Vertybės

„Quality4Children“ pagrindinės vienodai reikšmingos ir rengiant projektą apsvarstytos vertybės yra penkios:

Dalyvavimas: tiesiogiai vaikų globos procese dalyvaujantys asmenys aktyviai dalyvavo projekte nuo 2004 metų; šie asmenys tai vaikai ir jaunuoliai, turintys patirties globos srityje, biologinės šeimos, globėjai ir socialiniai darbuotojai.

Lyčių aspekto integravimo strategija ir įvairovė: procese atspindima visų globos srities dalyvių lyčių aspekto integravimas ir įvairovė.

Partnerystė: tiesiogiai su globa susiję asmenys ir organizacijos turi galimybę prisijungti prie projekto nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.

Įsipareigojimas: Q4C įsipareigoja JT VTK.

Atskaitingumas ir tęstinumas: Q4C atsiskaito 3 organizacijoms, sumanusioms projektą. Jo tęstinumas bus užtikrinamas per europinį tinklą, kurio priežiūra pavedama 3 organizacijoms. Tai užtikrins standartų skleidimą ir partnerysčių užmezgimą, siekiant gerinti globojamų vaikų padėtį ir jų galimybes vystytis.

Esminės koncepcijos

Principai

Q4C standartai paremti informacija, surinkta klausantis žmonių, turinčių patirties globos srityje, pasakojimų (pasakotojai). Išanalizavus jų pasakojimus, Q4C nustatė kelis bendrus pareiškimus, slypinčius išklausytuose pasakojimuose. Pareiškimai buvo suskirstyti į šias sritis:

Komunikacija ir dalyvavimas

Pasakotojai pabrėžė tinkamos ir skaidrios komunikacijos svarbą globos procese. Pasakojimuose taip pat išsakyta, kaip svarbu būti išklausytam ir suprastam.

Vaiko teisių apsaugos tarnybų įsikišimas

Nedelstini ir tinkami individualūs sprendimai vaikams, įskaitant vienos šeimos narių globą kartu, tikrosios šeimos dalyvavimas ir proceso monitoringas buvo dažniausiai pasakotojų minimi klausimai.

Globa

Nurodomos temos, susijusios su globa, apima: sklandų perėjimą nuo vienos globos formos prie kitos, ryši tarp vaikų, biologines ir išplėstines šeimas, globėjus.

Struktūra, taisyklės, tradicijos, ribų nustatymas, ribų pripažinimas ir priėmimas – tokias temas jaunuoliai dažnai įvardydavo kaip svarbias kasdieniniame gyvenime gyvenant globos įstaigose.

Vaikų / jaunuolių globėjams svarbios buvo šios temos – stabilūs santykiai ir ryšys tarp vaiko ir globėjo, emocinis ryšys ir parama vaiko potencialui.

Globos nutraukimas

Pasakotojai nurodė šiuos pagrindinius aspektus, į kuriuos turi atsižvelgti globėjas, rengdamas vaiką / jaunuolį savarankiškam gyvenimui: paremti vaiką / jaunuolį priimant savarankiškus sprendimus ir kuriant savąjį socialinį gyvenimą, rengti savarankiškam gyvenimui, palaikyti ir patarti globai pasibaigus.

Pamatiniai dokumentai

Q4C standartai parengti JT VTK pagrindu. Kiekvienas Q4C standartas atspindi vieną ar daugiau pagrindinių JT vaiko teisių konvencijos principų: nediskriminavimas, pasišventimas vaiko interesams, teisė gyventi, išgyvenimas ir vystymasis, pagarba vaiko nuomonei.

Standarto rengimas ir įgyvendinimas

Apimtis

Q4C standartai parengti siekiant informuoti, patarti ir daryti įtaką šalims, dalyvaujančioms vaiko globos procese, t. y.: vaikams ir jaunuoliams, kurie gyvens ar jau gyvena globos įstaigose, biologinėms šeimoms, kurių vaikas / vaikai gyvens ar jau gyvena globos įstaigose, globėjams, globos organizacijų vadovams, socialiniams darbuotojams, vaiko teisių apsaugos tarnybų darbuotojams, moksliniams tyrėjams, dirbantiems su vaikais / jaunuoliais, nevyriausybinėms organizacijoms, dirbančioms vaiko ir jaunuolio vystymosi srityse, valdžios atstovams visuose lygmenyse.

Šalys, kurioms skiriami standartai

Austrija, Belgija, Bulgarija, Kroatija, Kipras, Čekija, Danija, Estija, Suomija, Prancūzija, Vokietija, Graikija, Vengrija, Islandija, Airija, Italija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Norvegija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Ispanija, Švedija, Šveicarija, Turkija, Jungtinė Karalystė.

Tyrimas

Q4C tyrimo tikslas buvo surinkti geros praktikos pasakojimus iš 32 dalyvaujančių šalių, išanalizuoti juos ir gautą informaciją sudėti į kokybės standartus.

Duomenų rinkimo metodas, kurį pasirinko Q4C, yra pasakojimai. Šis metodas užtikrina tiesioginį apklausiamų asmenų dalyvavimą kuriant Q4C Standartų bazę.

Tyrimo objektai buvo geros praktikos pasakojimai, papasakoti asmenų, kuriems teko susidurti su globa.

Q4C surinko ir išanalizavo iš viso 332 pasakojimus iš 26 šalių. Vidutiniškai iš vienos šalies buvo surenkama po 10,5 pasakojimo. 49% pasakojimų pateikė vaikai ir jaunuoliai, turintys patirties globos srityje (svarbiausia projekto demografinė grupė), 32% globėjai (itėviai ir SOS šeimos, jaunimo vadovai ir kitas globos organizacijų personalas) ir 7,5% kiti (socialiniai darbuotojai, teisininkai ir kt.).

Duomenų analizė ir rezultatai

Pagrindinė už tokio požiūrio slypinti mintis – kokybinė turinio analizė, atlikta skaitant tekstinę informaciją (pasakojimus), siekiant nustatyti kintamuosius: kategorijos, koncepcijos, savybės ir jų tarpusavio santykis pasakojimuose.

Pasakojimus analizavusi grupė sudėjo rezultatus į informacijos matricą ir jos pagrindu, naudodama duomenis, parengė ataskaitą. Ataskaitoje buvo pateikta informacija apie apklausiamų asmenų patirtį, lūkesčius ir poreikius. Pasakojimuose nustatytos kategorijos paminėtos viršuje (žiūrėti viršuje: esminės koncepcijos).

Standarto rengimas

Q4C projekto komanda (PK) pradėjo nacionalines konsultacijas 32 Europos šalyse, kuriose veikia bent viena iš minėtų trijų organizacijų. Viena bazinių šių konsultacijų išdavų buvo nacionalinių koordinatorių (NK) paskyrimas, kurie kartu su nacionalinėmis komandomis (NK) turėjo atlikti tyrimą ir nacionaliniu lygiu parengti standartus. Pirmoji NK užduotis buvo surinkti ir išanalizuoti geros praktikos pasakojimus, pateiktus asmenų, tiesiogiai dalyvaujančių globos procese. Šios analizės rezultatai buvo paimti kokybės standartų pagrindu.

Pirmąjį Q4C standartų projektą parengė nacionalinės komandos, padedamos PK. Šis projektas toliau buvo plėtojamas per visų trijų nacionalinių komandų susitikimus, dalyvaujant jaunuoliams iš Q4C. Parengus projektą, apklaustiems asmenims (pasakotojams) ir nacionalinių komandų nariams buvo suteikta galimybė pateikti savo atsiliepimus PK. Jų rekomendacijos įtrauktos į standartus paskutiniojo nacionalinių komandų susitikimo metu.

Standartus peržiūrėjo, suredagavo ir galutinai sutvarkė iš vieno jaunuolio ir nacionalinių komandų narių susidedanti komanda ir projekto komanda.

„Quality4Children“ standartų įgyvendinimas

Norint įgyvendinti Q4C misiją vadovaujantis persipynusiais esminiais lygybės, įtraukimo ir dalyvavimo principais, buvo iškelti šie tikslai:

- skatinti tėvų globos netekusių vaikų globos kokybės standartų priėmimą nacionaliniu ir europiniu lygmenimis;
- supažindinti su Q4C standartais, jų principais ir filosofija nacionaliniu, europiniu ir pasauliniu mastu.

„Quality4Children“ standartų struktūra ir santrauka

Q4C standartai parengti siekiant užtikrinti ir gerinti vaikų ir jaunuolių, netekusių tėvų globos, padėtį ir vystymosi galimybes Europoje. Standartais siekiama paremti vaikų ir jaunuolių globos procese dalyvaujančius asmenis, t. y. vaikus ir jaunuolius, biologines šeimas, globėjus, globos organizacijas, vaiko teisių apsaugos tarnybas, taip pat nacionalines ir tarptautines valstybės institucijas.

Struktūra

Q4C standartus sudaro 18 standartų. Šie standartai savo ruožtu suskirstyti į globos etapus, nustatytus tyrimo metu (a). Kiekvieną Q4C standartą sudaro keturi elementai (b).

a) Standartų sritys

Šiame dokumente globos procesas skirstomas į tris sritis:

Sprendimų priėmimas ir vaiko priėmimo procesas:

Procesą sudaro du etapai: vaiko padėties įvertinimas, kad būtų galima priimti naudingiausią vaikui sprendimą, ir vaiko integravimas į būsimą šeimą.

Globa:

Globa tai laikotarpis nuo vaiko priėmimo ir globos nutraukimo. Jį sudaro faktinė globa ir globėjo parama.

Globos nutraukimas:

Tai procesas, kurio metu vaikas / jaunuolis tampa nepriklausomu, grįžta į biologinę šeimą ar persikelia į kitą gyvenamąją vietą. Procesas taip pat apima tolesnį palaikymą iš buvusio (jau tuo metu) globėjo.

b) Standarto elementai

Standarto pavadinimas ir aprašymas

Aiškūs pareiškimai dėl reikalaujamo kokybės laipsnio. Standartas pateikia vaiko globos struktūrą ir kryptį.

Citatos

Rinktinės citatos iš pasakotojų istorijų. Citatos užkoduotos Q4C duomenų bazės kodu.

Atsakomybės

Su atitinkamu standartu susijusių šalių užduotys, pareigos ir nustatytos įgaliojimų sritys.

Gairės

Su atitinkamo standarto įgyvendinimu siejami reikalavimai.

Įspėjamieji ženklai

Aprašas dalykų, kurie neturėtų atsitikti, įgyvendinant atitinkamą standartą.

„Quality4Children“ standartų santrauka

1-a standartų sritis: sprendimų priėmimas ir vaiko priėmimo procesas

1 standartas: Vaikas ir jo biologinė šeima palaikomi priimant sprendimus

Vaikas ir jo biologinė šeima turi teisę įsiterpti, norėdami išreikšti norą pakeisti gyvenimo sąlygas ar kai to reikalauja situacija. Aukščiausias prioritetas turi būti teikiamas vaiko saugumui ir jo interesams. Vaikas ir jo biologinė šeima visada privalo būti išklausyti ir gerbiami.

2 standartas: Vaikui suteikiama galimybė dalyvauti priimant sprendimus

Visos susijusios šalys išklauso ir gerbia vaiką. Vaikas turi būti adekvačiai informuojamas apie savo padėtį, skatinamas išreikšti savo nuomonę ir dalyvauti procese pagal savo supratimo lygį.

3 standartas: Profesionalus sprendimų priėmimo procesas užtikrina geriausią įmanoma vaiko globą

Sprendimų priėmimo procese esama dviejų klausimų. Koks sprendimas labiausiai atitinka vaiko interesus? Ar vaiko globa reikalinga ir kur geriausia būtų vaiką perkelti?

Visos tiesiogiai vaiko vystymesi dalyvaujančios šalys bendradarbiauja pasitelkdamos savo žinias. Jos gauna ir dalinasi visa reikšminga informacija apie sprendimų priėmimo procesą. Kalbant apie vaiką, turinčių specialių poreikių, priėmimą, reikia atsižvelgti į specifinius jų reikalavimus.

4 standartas: Vienos šeimos vaikai neišskiriami

Vienos šeimos atžalos globojamos drauge. Broliai ir seserys išskiriami tik tais atvejais, jei toks atskyrimas tarnauja vaikų gerovei. Tokiu atveju būtina užtikrinti išskiriamų vaikų galimybes palaikyti ryšį, nebent toks jų bendravimas turėtų neigiamos įtakos.

5 standartas: Persikėlimas į naujus namus gerai paruoštas ir jautriai įgyvendinamas

Susitarus dėl globos formos, globos organizacija kruopščiai pasirengia vaiko priėmimui. Šis procesas turi būti laipsniškas ir kaip įmanoma sklandesnis. Persikėlimas į naują vietą turi būti traktuojamas kaip procesas, kuriuo siekiama užtikrinti geriausius vaiko interesus ir visų susijusių šalių gerovę.

6 standartas: Globos procesas grindžiamas individualiu globos planu

Individualus globos planas parengiamas sprendimo priėmimo proceso metu ir toliau nuolat vystomas ir įgyvendinamas visos globos metu. Planas turėtų tarnauti kaip vadovas viso vaiko augimo ir vystymosi proceso metu.

Paprastai globos plane apibrėžiama vaiko raidos būklė, nustatomi tikslai ir priemonės, taip pat nagrinėjami ištekliai, reikalingi palaikyti vaiko vystymąsi. Kiekvienas reikšmingas sprendimas globos procese turi būti paremtas šiuo planu.

2-a standartų sritis: globos procesas**7 standartas:** Vaiko globos vieta atitinka jo poreikius, padėtį gyvenime ir originalią socialinę aplinką

Vaikas turi augti atviroje, palaikančioje ir saugioje aplinkoje. Šie kriterijai išpildomi suteikiant vaikui galimybę augti rūpestingoje šeimoje.

Naujoje gyvenamoje vietoje vaikas gauna progą užmegzti stabilius santykius su globėju ir palaikyti ryšį su savo socialine aplinka.

8 standartas: Vaikas palaiko ryšį su savo biologine šeima

Vaiko santykiai su jo tikrąja šeima yra skatinami ir remiami, jei tai atitinka vaiko interesus.

9 standartas: Globėjas yra kvalifikuotas ir turi tinkamas darbo sąlygas

Prieš suteikiant teisę globoti vaiką, globėjai kruopščiai vertinami, atrenkami ir apmokomi. Globėjai nuolat mokomi, jiems teikiama kvalifikuota parama, siekiant užtikrinti visapusišką vaiko vystymąsi.

10 standartas: Globėjo santykis su vaiku grindžiamas supratimu ir pagarba

Globėjas skiria individualų dėmesį vaikui ir tikslingai siekia kurti pasitikėjimą ir suprasti vaiką. Globėjas visada su vaiku bendrauja atvirai, sąžiningai ir pagarbiai.

- 11 standartas:** Vaikui suteikiama galimybė aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, darančius tiesioginę įtaką jo gyvenimui
- Vaikas pripažįstamas savo gyvenimo ekspertu. Jis informuojamas, išklausomas ir priimamas rimtai, jo gebėjimas adaptuotis rodo didelį vaiko potencialą. Vaikas skatinamas išreikšti savo jausmus ir potyrius.
- 12 standartas:** Vaikas globojamas tinkamose gyvenimo sąlygose
- Gyvenimo sąlygos ir globos organizacijos infrastruktūra turi tenkinti vaiko poreikius komforto, saugumo, tinkamų gyvenimo sąlygų atžvilgiu, taip pat netrukdomai siekti mokslo ir integruotis į bendruomenę.
- 13 standartas:** Specialių poreikių turintiems vaikams skiriama tinkama globa
- Globėjams nuolat teikiama kvalifikuota parama, jie mokomi tenkinti specialius globojamų vaikų poreikius.
- 14 standartas:** Vaikas / jaunuolis nuolat rengiamas savarankiškam gyvenimui
- Vaikui / jaunuoliui padedama formuoti savo ateitį, kad jis taptų savarankiškas, nepriklausomas ir visavertis visuomenės narys. Vaikui suteikiamos galimybės mokytis, įgyti gyvenimiškos patirties ir perimti vertybes.
- Vaikui / jaunuoliui padedama formuoti savigarbą. Tai leidžia jaunuoliui jaustis užtikrintai, saugiai ir susidoroti su sunkumais.

3-ia standartų sritis: globos nutraukimas**15 standartas:** Globos nutraukimo procesas kruopščiai planuojamas ir įgyvendinamas

Globos nutraukimo procesas yra reikšmingiausia tėvų globos netekusių vaikų priežiūros proceso dalis, kruopščiai planuojama ir įgyvendinama. Ši dalis daugiausia paremta vaiko / jaunuolio individualiu globos planu.

Vaikas / jaunuolis pripažįstamas savo globos kokybės ekspertu. Jo atsiliepimai yra itin svarbūs tolesniam globos sistemos kokybės ir atitinkamo globos modelio tobulinimui.

16 standartas: Globos nutraukimo proceso metu komunikacija vykdoma naudingai ir tinkamai

Visoms globos nutraukimo procese dalyvaujančioms šalims suteikiama visa reikšminga informacija pagal kiekvieno jų vaidmenį procese. Tuo pat metu vaikas / jaunuolis ir jo biologinė šeima turi teisę į privatumą ir saugumą.

Visa informacija perduodama taip, kad būtų suprantama ir tinkama vaikui / jaunuoliui ir jo biologinei šeimai.

17 standartas: Vaikui / jaunuoliui suteikiama galimybė dalyvauti globos nutraukimo procese

Globos nutraukimas vykdomas pagal individualų globos planą. Vaikas / jaunuolis turi teisę išsakyti savo nuomonę ir pageidavimus dėl esamos situacijos ir ateities. Jis dalyvauja globos nutraukimo proceso planavime ir įgyvendinime.

18 standartas: Užtikrinama tolesnė priežiūra, nuolatinė parama ir galimybė palaikyti ryšį

Vaikui / jaunuoliui palikus globos įstaigą, jis turi teisę gauti paramą ir pagalbą. Globos organizacijos siekia užtikrinti, kad vaikas / jaunuolis netraktuotų globos nutraukimo kaip destruktivaus pobūdžio reiškinio.

Jaunuoliui pasiekus pilnametystę, globos organizacija turėtų ir toliau skirti jam paramą ir suteikti galimybę palaikyti ryšį.

1-a standartų sritis

Sprendimų priėmimas ir vaiko priėmimo procesas

Sprendimų priėmimo procesą sudaro du etapai:

Pirmas etapas apima vaiko poreikių ir jo šeimos situacijos įvertinimą, taip pat sprendimo dėl tinkamiausios išeities vaikui įvertinimą. Jei geriausia išeitis yra perkelti vaiką į globos įstaigą, kitas etapas – parinkti vaikui kitą geriausią gyvenamąją vietą. Procesas baigiamas kai vaiko perkėlimas patvirtinamas ir dėl jo susitaria visos susijusios šalys.

Priėmimo procesą sudaro visi veiksmai, susiję su vaiko integravimu į būsimą gyvenamąją vietą. Visos vaiko globoje tiesiogiai dalyvaujančios šalys gauna ir dalinasi reikšminga informacija apie sprendimų priėmimo procesą.

Jei ruošiamasi priimti vaiką su specialiais poreikiais, būtina apsvarstyti specifinius jo reikalavimus.

Ši standartų sritis apima šiuos standartus:

1 standartas: Vaikas ir jo biologinė šeima palaikomi priimant sprendimus

2 standartas: Vaikui suteikiama galimybė dalyvauti priimant sprendimus

3 standartas: Profesionalus sprendimų priėmimo procesas užtikrina geriausią įmanoma vaiko globą

4 standartas: Vienos šeimos vaikai neišskiriami

5 standartas: Persikėlimas į naujus namus gerai organizuojamas ir jautriai įgyvendinamas

6 standartas: Globos procesas grindžiamas individualiu globos planu

1 standartas: Vaikas ir jo biologinė šeima palaikomi priimant sprendimus

Vaikas ir jo biologinė šeima turi teisę įsiterpti, norėdami išreikšti norą pakeisti gyvenimo sąlygas ar kai to reikalauja situacija. Aukščiausias prioritetas turi būti teikiamas vaiko saugumui ir jo interesams. Vaikas ir jo biologinė šeima visada privalo būti išklausyti ir gerbiami.

„Aš labai bijojau prarasti savo vaikus [...], tačiau nedelsiant pajutau, kad vis dar buvau svarbus asmuo jų gyvenime. Dalyvavau visame, kas vyko su mano vaikais. Jaučiausi visumos dalimi [...], visada galėjau vaikams parodyti, kad jie man rūpi ypač, todėl, kad man buvo suteikta galimybė dalyvauti visuose vaikams svarbiuose įvykiuose.“

(Motina iš Liuksemburgo, kodas 18.04.01)

„Mergaitei 14 metų, ji nenori vykti namo. Jie susitinka su vaiko tarnybų darbuotojais aptarti padėties. Mergaitė išreiškia konkretų pageidavimą: ji nori naujos šeimos. Mes išsiaiškiname mergaitės pažinčių ratą, su kuo ji bendrauja ir pan., kad susidarytumėme bendrą vaizdą. Pasirodo, kad motinai ir dukrai sunkiai sekasi bendrauti. Aš pasakiau mergaitei, kad verta apsvarstyti galimybę susirinkti visiems ir bendrai išsiaiškinti, kas mergaitei dabartinėje situacijoje nepatinka.“

(Vaiko teisių apsaugos tarnybos darbuotojas iš Norvegijos, kodas 22.07.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Nedelsiant paskirti asmenį, atsakingą už vaiko ir jo šeimos palaikymą priimant sprendimus ir, jei įmanoma, viso globos proceso metu.

B) Gairės

1. Į asmenį, atsakingą už vaiką, galima kreiptis bet kada

Atsakingas asmuo dalyvauja visame sprendimų priėmimo procese, aiškina vaiko padėtį ir palaiko vaiką ir jo biologinę šeimą visos globos metu. Jei įmanoma, atsakingas asmuo stebi ir padeda viso globos proceso metu.

2. Visos į procesą įtrauktos šalys elgiasi apdairiai

Atsakingas asmuo aktyviai domisi skirtingomis vaiko situacijos perspektyvomis ir informuoja susijusius asmenis apie jų teises. Jis įtraukia visas susijusias šalis, galinčias prisidėti prie vaiko padėties aiškinimo ir padėti rasti sprendimą.

Atsakingas asmuo išklauso visas susijusias šalis, su visomis elgiasi vienodai pagarbiai ir atvirai išsako, kokias pasirinkimo galimybes turi vaikas.

C) Įspėjamieji ženklai

- Vaikas ir / arba jo biologinė šeima negauna paramos, kai jie reikalauja ar paprašo jos.
- Vaiko pasakojimo nesiklausoma ar juo netikima.
- Išklausoma tik viena pasakojimo pusė.
- Susijusios šalys diskriminuojamos ar jiems nerodoma vienoda pagarba.
- Informacija apie vaiko teises pateikiama netinkamai.

2 standartas: Vaikui suteikiama galimybė dalyvauti priimant sprendimus

Visos susijusios šalys privalo išklausyti ir gerbti vaiką. Vaikas turi būti adekvačiai informuojamas apie savo padėtį, skatinamas išsakyti savo požiūrį ir dalyvauti procese pagal savo supratimo lygį.

„Aš iš karto susisiečiau su vaiko teisių apsaugos tarnyba, kuri ėmėsi situacijos. Tarnyba atsiliepė nedelsiant. Tą dieną supratau, kad vaiko teisių apsaugos tarnybai iš tiesų rūpi mano interesai. Man netgi buvo suteikta galimybė dalyvauti priimant sprendimą, kur turėsiu persikelti.“

(Mergaitė iš Norvegijos, kodas 22.02.03)

„Pati mergaitė norėjo persikelti į globos įstaigą. Tai ir buvo padaryta, gavus antrą jos prašymą. Iš pradžių mergaitė gyveno su motina, tačiau, motinai susirgus, persikėlė gyventi pas tėvą. Mergaitė savaitgaliais lankydavosi vienoje globojančioje šeimoje, vėliau – kitoje, kuri ėmė ją globoti nuolat.“

(Mergaitės iš Suomijos pasakojimas, kodas 8.02.02)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Suteikia teisę vaikui dalyvauti visame sprendimo priėmimo procese.
• Suteikia vaikui visą reikalingą informaciją ir užtikrina jo dalyvavimą.

B) Gairės

1. Vaikui informacija teikiama jam suprantamu būdu

Atsakingas asmuo suteikia vaikui visą reikalingą informaciją apie dabartinę padėtį ir ateities galimybes, taip pat užtikrina, kad šis suprastų pateiktą informaciją.

2. Vaiko nuomonės teiraujamasi atsargiai

Kvalifikuotas vaiko teisių apsaugos tarnybų personalas apklausia vaiką jam suprantamu būdu.

3. Vaiko nuomonė gerbiama, į ją atsižvelgiama

Atsakingas asmuo atsargiai įvertina vaiko padėtį ir ieško būdų užtikrinti, kad į vaiko nuomonę būtų atsižvelgta.

C) Įspėjamieji ženklai

- Vaikas gauna nepakankamai informacijos apie savo padėtį arba nesupranta pateikiamos informacijos.
- Vaiko nuomonė ignoruojama.
- Vaikas nesutinka su sprendimu.

3 standartas: Profesionalus sprendimų priėmimo procesas užtikrina geriausią įmanoma vaiko globą

Sprendimų priėmimo procese esama dviejų klausimų. Koks sprendimas labiausiai atitinka vaiko interesus?
Ar vaiko globa reikalinga ir kur geriausia būtų vaiką perkelti?

Visos tiesiogiai vaiko vystymesi dalyvaujančios šalys bendradarbiauja pasitelkdamos savo žinias. Jos gauna
ir dalinasi visa reikšminga informacija apie sprendimų priėmimo procesą.

Kalbant apie vaikų, turinčių specialių poreikių, priėmimą, reikia atsižvelgti į specifinius jų reikalavimus.

„Patarėjas paaiškina potencialioms globėjų šeimoms vaiko poreikius, jiems sutikus, informuoja vaiką. Vaikui
taip pat išsamiai papasakojama apie potencialią globėjų šeimą. Prieš patikint vaiko globą globėjams, vaikas
ir jo biologinė šeima centre supažindinami su globėjais. Toliau reikalingas tik visų susijusių šalių
pritarimas.“

(Vaiko teisių apsaugos tarnybos darbuotojas iš Slovėnijos, kodas 27.08.03)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Užtikrina profesionalų sprendimų priėmimą.

- Užtikrina bendradarbiavimo dvasia ir skaidriai vykdomą procesą.

Globos organizacija

- Suteikia vaiko teisių apsaugos tarnyboms reikšmingą informaciją apie siūlomą globos formą.

B) Gairės

1. Procesas vykdomas bendradarbiavimo dvasia ir skaidriai

Atsakingas asmuo užtikrina, kad visos susijusios šalys dalyvautų procese. Jis skaidriai renka visą informaciją ir dokumentus. Atsakingas asmuo informuoja susijusias šalis apdairiai, užtikrindamas, kad visi dalyvaujantys supranta ir turi priėjimą prie informacijos.

2. Užtikrinamas bendradarbiavimas su išorės tarnybomis

Atsakingas asmuo užtikrina, kad įvairių organizacijų profesionalai įvertintų vaiko padėtį ir patartų.

3. Suteikiama informacija apie potencialias vaiko perkėlimo pasekmes

Atsakingas asmuo kruopščiai įvertina galimus veiksmus ir užtikrina, kad visos susijusios šalys būtų informuotos apie galimas perkėlimo pasekmes.

4. Jei pirmasis pasirinkimas yra neadekvatus, svarstoma alternatyva

Atsakingas asmuo užtikrina, kad priimant sprendimą būtų apsvarstytas ir papildomas perkėlimo variantas tam atvejui, jei pasirodytų, kad pirmasis pasirinkimas yra netinkamas.

5. Sprendimas priimamas pagal turimus faktus

Atsakingas asmuo užtikrina kruopštų tyrimą ir gautų dokumentų analizę. Geriausiai vaiko interesus atitinkantis sprendimas priimamas vadovaujantis šiais duomenimis.

6. Vaikui parenkama tinkamiausia globos vieta

Vaiko teisių apsaugos tarnyba parenka vaikui geriausią gyvenamąją vietą, atsižvelgusi į vaiko etninę, socialinę ir religinę aplinką, sveikatą. Kartu su globos organizacija tarnyba turi užtikrinti, kad vaikas būtų perkeltas į palankią, palaikančią, saugią ir rūpestingą aplinką.

Potencialus globėjas privalo būti apmokytas, turėti pakankamai išteklių, nuolat dalyvauti mokymuose, kad galėtų pasirūpinti vaiku (ar keliais vienos šeimos vaikais).

7. Globos organizacijos bendradarbiauja, jei vaikui skiriama kita globos forma

Jei vaiko globos forma keičiama kita, dabartinis globėjas ir globos organizacija padeda viso proceso metu ir suteikia būsimam globėjui visą būtiną informaciją apie vaiką.

C) Įspėjamieji ženklai

- Sprendimas neatitinka geriausių vaiko interesų.
- Perkeliant vaiką neatsižvelgiama į vaiko poreikius, padėtį gyvenime ir / arba pirminę socialinę aplinką.
- Nesama alternatyvaus perkėlimo varianto, jei pasirodytų, kad pirmasis pasirinkimas yra netinkamas.
- Sprendimas priimtas neatsižvelgiant į faktus.
- Nesama proceso dokumentų.
- Informacija neskaidri.
- Vaikas, jo biologinė šeima ir kitos susijusios šalys neįtraukiamos į procesą arba proceso nesupranta.
- Sprendimas yra staigus ir netikėtas tiek vaikui, tiek jo biologinei šeimai.
- Nebendradarbiaujama su išoriniais ekspertais.

4 standartas: Vienos šeimos vaikai neišskiriami

Skiriant globą, vienos šeimos vaikai neišskiriami. Vaikai išskiriami tik tuo atveju, jei tik taip galima užtikrinti jų gerovę. Tokiu atveju būtina užtikrinti vaikų galimybes palaikyti ryšį, nebent ryšio palaikymas gali turėti neigiamos įtakos jiems.

„Berniukas buvo patikėtas SOS vaikų kaimo globai kartu su dviem broliais ir dviem seserimis. Vaikai galėjo augti viename name naujoje šeimoje su SOS mama ir dar dviem kitais vaikais. Berniukas augo ramioje kaimo aplinkoje ir palaikė ryšį su tėvu, kuris jį dažnai lankydavo.“

(Berniuko iš Italijos istorija, kodas 15.01.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Imasi visų veiksmų, kad vienos šeimos vaikai būtų globojami kartu.

- Parenka globos organizaciją, kurioje įmanoma skirtingo amžiaus vienos šeimos atžalų globa.
- Užtikrina reguliary ryšį tarp vaikų, globojamų atskirai.

Globos organizacija

- Turi sukūrusi struktūrą, leidžiančią bendrą skirtingo amžiaus vienos šeimos atžalų globą.

Globėjas

- Užtikrina, kad atskirai globojami broliai ir seserys galėtų reguliariai susisiekti.

B) Gairės

1. Vienos šeimos atžalos neišskiriamos

Vaiko teisių apsaugos tarnybos privalo užtikrinti, kad vienos šeimos vaikai būtų globojami kartu. Jei tik įmanoma, būtina išpildyti vaikų norus. Tarnybos turi teikti paramą ir praktinę pagalbą globos organizacijoms, kurios gali užtikrinti bendrą brolių ir seserų globą.

Globos organizacija užtikrina adekvačią brolių ir seserų globos struktūrą.

2. Jei vaikai išskiriami, užtikrinamas reguliarys jų bendravimas

Vaiko apsaugos tarnyba ir globos organizacija suteikia visus reikalingus išteklius (pvz., finansinę paramą) ir palaikymą, kad globos išskirti broliai ir seserys galėtų palaikyti ryšį.

C) Įspėjamieji ženklai

- Broliai ir seserys išskiriami.
- Vienos šeimos vaikų išskyrimas yra nemotyvuotas ir neatitinka geriausių vaiko interesų.
- Globos organizacija neturi adekvačios vienos šeimos vaikų globos struktūros.
- Išskirti vaikai retai arba išvis nebendrauja.
- Globėjai neturi informacijos apie globojamo vaiko brolius ir seseris.

5 standartas: Persikėlimas į naujus namus gerai paruoštas ir jautriai įgyvendinamas

Susitarus dėl globos formos, globos organizacija kruopščiai pasirengia vaiko priėmimui. Šis procesas turi būti laipsniškas ir kaip įmanoma sklandesnis. Persikėlimas į naują vietą turi būti traktuojamas kaip procesas, kuriuo siekiama užtikrinti geriausius vaiko interesus ir visų susijusių šalių gerovę.

„Būsimieji globėjai ėmė lankyti vaikus, tačiau persikėlimo procesas nebuvo skubinamas [...]. Jie atvykdavo vienai ar dviem valandoms, vėliau apsilankymai ilgėjo. Ji prisimena, kad jos vyras [...] paimdavo vaikus iš jų tuometinių namų ir veždavo į mokyklą. Po mokyklos ji būdavo su vaikais ir padėdavo šiems ruošti namų darbus, tada parveždavo atgal namo [...]. Šio proceso metu vaikai buvo supažindinti su kitais šeimos nariais ir artimaisiais. Procesas truko šešis mėnesius, kol galiausiai vaikai persikėlė į globėjų namus. Visi jautėsi pasirengę tokiam žingsniui.“

(Globėjas iš Maltos, kodas 19.06.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Užtikrina profesionalų vaiko priėmimo proceso rengimą ir įgyvendinimą bendradarbiaujant su globos organizacija ir globėju.

Globos organizacija • Užtikrina, kad globėjas turėtų pakankamai išteklių ir gautų palaikymą leisiantį jam priimti ir globoti vaiką.

Globėjas • Parengia tinkamą vaiko priėmimą ir užtikrina profesionalų vaiko priėmimo proceso įgyvendinimą.

B) Gairės

1. Vaiko priėmimo procesas profesionaliai organizuojamas ir įgyvendinamas

Vaiko priėmimo procesas organizuojamas ir įgyvendinamas glaudžiai bendradarbiaujant su visomis susijusiomis šalimis. Vaiko priėmimui pasirengti skiriama pakankamai laiko ir išteklių.

Vaiko teisių apsaugos tarnybos įgaliotas asmuo užtikrina, kad su visomis šalimis būtų aptarti susitarimai ir planai, šie susitarimai būtų realistiški, sąžiningi ir visi išipareigotų juos vykdyti.

Įvertinami globos organizacijos ir globėjo gebėjimai užtikrinti reikiamą vaiko globą. Analizės metu ypatingas dėmesys kreipiamas tam, ar globėjas turi reikiamų gebėjimų, ar jis yra apmokomas ir palaikomas, turi reikiamų išteklių.

2. Biologinė šeima visapusiškai dalyvauja vaiko priėmimo procese

Vaiko teisių apsaugos tarnybos ir būsimoji globos organizacija privalo užtikrinti, kad vaiko priėmimo proceso metu vaikas ir jo tikroji šeima būtų įtraukti į procesą, jie konsultuojami ir palaikomi viso proceso metu.

3. Vaikas susipažįsta su būsimaisiais namais

Atsakingas asmuo užtikrina, kad vaikui būtų suteikta galimybė susipažinti su būsimaisiais namais ir globėju.

4. Vaiko persikėlimas vykdomas kuo sklandžiau

Atsakingas asmuo užtikrina, kad tiek vaikui, tiek jo biologinei šeimai persikėlimo procesas nekeltų rūpesčių.

C) Įspėjamieji ženklai

- Vaiko priėmimo procesas organizuotas ir / arba vykdomas neprofesionaliai.
- Globėjas nepasirengęs priimti ir / arba globoti vaiko.
- Globėjas neturi pakankamai išteklių.
- Globėjas nebendradarbiauja su vaiko teisių apsaugos tarnyba.
- Vaikas ir / arba jo biologinė šeima turi nedaug ar išvis neturi informacijos apie naujuosius vaiko namus.
- Susitarimai yra nerealūs, nesąžiningi ar neįpareigojantys.
- Procese dalyvauja ne visos susijusios šalys.
- Iki vaiko priėmimo tarp vaiko ir būsimojo globėjo neužsimezga ryšys.
- Nesurengiama vaiko priėmimo šventė.
- Vaikas mano, kad priėmimas kelia reikšmingų rūpesčių jo šeimai ir / arba socialinei aplinkai.

6 standartas: Globos procesas grindžiamas individualiu globos planu

Individualus globos planas parengiamas sprendimo priėmimo proceso metu ir toliau nuolat vystomas ir įgyvendinamas visos globos metu. Planas turėtų tarnauti kaip vadovas viso vaiko augimo ir vystymosi proceso metu.

Paprastai globos plane apibrėžiama vaiko raidos būklė, nustatomi tikslai ir priemonės, taip pat nagrinėjami ištekliai, reikalingi palaikyti vaiko vystymąsi. Kiekvienas reikšmingas sprendimas globos procese turi būti paremtas šiuo planu.

„Įstaigos komanda [...] ir socialinis darbuotojas [...] suorganizavo kelis susitikimus su personalu, vaiku ir broliu, kad supažindintų su situacija. Buvo nustatyti berniuko poreikiai ir parengtas veiksmų planas, atsižvelgiant į prieinamus išteklius ir profesionalų įsikišimo ribas.“

(Pasakojimas apie berniuką iš Bulgarijos, kodas 3.01.03)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Privalo įvertinti vaiko potencialą visais aspektais ir parengti individualų vaiko globos planą, skirtą vaiko vystymuisi užtikrinti.

Globos organizacija

- Užtikrina, kad globos procesas būtų vykdomas pagal individualų globos planą.
- Užtikrina, kad globos pobūdis atitiktų individualų planą.
- Padeda globėjui parengti globos planą.

Globėjas

- Yra atsakingas už individualaus globos plano vykdymą ir tolesnį vystymą.

B) Gairės

1. Sukuriamas individualus globos planas

Konsultuojantis su įvairių specialistų komanda, vaiko teisių apsaugos tarnyba parengia individualų globos planą, atsižvelgiant į prieinamus išteklius ir vaiko potencialą.

2. Vaikas dalyvauja rengiant individualų globos planą

Užtikrinamas vaiko dalyvavimas rengiant ir toliau vystant individualų globos planą. Dalyvavimo mastas priklauso nuo vaiko supratimo laipsnio.

3. Individualus globos planas nuolat peržiūrimas

Globėjas yra atsakingas už globos plano parengimą ir tolesnį vystymą. Konsultuojantis su visomis susijusiomis šalimis, globos planas nuolat atnaujinamas.

C) Įspėjamieji ženklai

- Įvertinimo dokumentai neišsamūs, individualus vaiko globos planas neparengtas.
- Globos planas netenkina individualių vaiko poreikių.
- Individualaus globos plano rengime dalyvauja ne visos susijusios šalys.
- Susijusios šalys nesutaria dėl globos plano.
- Planas neatnaujinamas.

2-a standartų sritis

Globa

Globos procesas apibrėžiamas kaip laikotarpis nuo vaiko priėmimo iki globos nutraukimo.

Tėvų globos netekusiems vaikams suteikiama parama kuriant savo ateitį ir tampant savarankiškais, nepriklausomais ir visaverčiais visuomenės nariais. Tokį vystymąsi užtikrina augimas palaikančioje, saugioje ir rūpestingoje aplinkoje.

Ši standartų sritis apima šiuos standartus:

7 standartas: Vaiko globos vieta atitinka jo poreikius, padėti gyvenime ir originalią socialinę aplinką

8 standartas: Vaikas palaiko ryšį su savo biologine šeima

9 standartas: Globėjas yra kvalifikuotas ir turi atitinkamas darbo sąlygas

10 standartas: Globėjo santykis su vaiku grindžiamas supratimu ir pagarba

11 standartas: Vaikui suteikiama galimybė aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, darančius tiesioginę įtaką jo gyvenimui

12 standartas: Vaikas globojamas tinkamose gyvenimo sąlygose

13 standartas: Specialių poreikių turintiems vaikams skiriama tinkama globa

14 standartas: Vaikas / jaunuolis nuolat rengiamas savarankiškam gyvenimui

7 standartas: Vaiko globos vieta atitinka jo poreikius, padėti gyvenime ir originalią socialinę aplinką

Vaikas auga palankioje, saugioje ir rūpestingoje šeimoje. Šie kriterijai patenkinami, suteikus galimybę vaikui augti rūpestingoje šeimoje. Naujoje vietoje vaikas turi galimybę užmegzti stabilius santykius su globėju ir palaikyti ryšį su socialine aplinka, iš kurios yra kilęs.

„Mano globėjams rūpėjo tik tai, kas geriausia ir naudingiausia man. Man buvo svarbu, kad jie priėmė mane tokią, kokia esu, gerbė mano nuomonę, religiją ir privatumą ir suteikė galimybę kalbėti gimtąja kalba.“

(Mergina iš Slovėnijos, kodas 27.02.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Inicijuoja globėjo paiešką ir pasirūpina, kad vaikas būtų globojamas tinkamai, pagal jo poreikius, padėti gyvenime ir socialinę aplinką, iš kurios jis kilęs.

Globos organizacija • Siūlo globos modelius, atitinkančius vaiko poreikius ir vaiko teisių apsaugos tarnybų reikalavimus.
• Kartu su vaiko teisių apsaugos tarnyba įvertina, ar nauja globos vieta atitinka vaiko poreikius, padėti gyvenime ir originalią socialinę aplinką.

Globėjas • Užtikrina, kad naujieji namai atitiktų vaiko poreikius, padėti gyvenime ir originalią socialinę aplinką.
• Proceso metu įsiklauso į vaiką ir jo biologinę šeimą.

B) Gairės

1. Vaikas ir jo biologinė šeima informuojami apie šeimos modeliu paremtos globos galimybes

Jei esama tinkamų globos šeimoje variantų, vaikas ir jo tikroji šeima informuojami apie šias galimybes.

Vaiko teisių apsaugos tarnybos skatina globos organizacijas skirti vaikams šeimos modeliu paremtą globą. Jei vaikas siunčiamas į gydymo įstaigą, globos organizacija turi rasti būdą suderinti gydymą su globa šeimoje.

2. Vaikas perkeliamas į geriausią įmanomą globos vietą

Vaiko apsaugos tarnyba ir globos organizacija privalo užtikrinti, kad vaikas būtų perkeliamas į atvirą, palankią, saugią ir rūpestingą aplinką.

3. Vaiko globos vieta atitinka vaiko poreikius, padėti gyvenime ir socialinę aplinką, iš kurios šis kilęs

Globos organizacija nuolat stengiasi užtikrinti, kad naujoji vaiko gyvenamoji vieta atitiktų jo poreikius, padėti gyvenime ir originalią socialinę aplinką.

Būtina atsižvelgti į atstumą tarp vaiko bendruomenės ir naujosios gyvenamosios vietos.

4. Naujojoje gyvenamoje vietoje vaikas visapusiškai remiamas – skatinamas prisirišimo ir priklausymo jausmas

Globėjas suteikia vaikui asmeninę erdvę, sukuria tokią aplinką, kurioje skatinamas prisirišimo ir priklausymo jausmas.

5. Globos kokybė nuolat vertinama

Vaiko teisių apsaugos tarnybos ir globos organizacijos periodiškai vertina globos kokybę.

C) Įspėjamieji ženklai

- Vaikui nesuteikiama galimybė būti globojamam šeimoje.
- Vaikas nepalaiko ryšio su tikrąja šeima ir pirmine socialine aplinka.
- Fizinis atstumas tarp vaiko, jo tikrosios šeimos ir / arba pirminės socialinės aplinkos trukdo palaikyti ryšį.
- Vaikui neleidžiama praktikuoti gimtosios kalbos, religijos ir kultūros.
- Susitarimai yra nerealūs, nesąžiningi ir / arba neįpareigojantys.
- Vaikas mano, kad jis globojamas nevisapusiškai ir nerūpestingai.
- Vaikas mano, kad negali pasikliauti stabilium ir patikimu ryšiu su globėju.
- Vaikas neturi privatumo.
- Globėjai nuolat keičiasi.
- Globėjas nejautrus vaiko padėčiai.

8 standartas: Vaikas palaiko ryšį su savo biologine šeima

Vaikas skatinamas palaikyti ryšį su tikrąja šeima, jei tai atitinka geriausius vaiko interesus.

„Palaikyti ryšį labai skatino socialinis darbuotojas. [...] Tiesą pasakius, globėja ne tik globojo vaiką, bet ir veždavo jį pas biologinę motiną ir šių susitikimų metu mokydavo motiną vaiko priežiūros įgūdžių. Tarp jų palaikomas teigiamas ryšys yra itin svarbus vaikui. Vaikui didžiulė pagalba buvo žinojimas, kad jo globėja ir tikroji motina gerai sutaria.“

(Socialinis darbuotojas iš Maltos, kodas 19.08.04)

„... vaiko ryšį su biologiniais tėvais būtina palaikyti, o [...] pats vaikas turi priimti sprendimą, kokių santykių su biologiniais tėvais nori.“

(Socialinis darbuotojas iš Estijos, kodas 7.08.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Užtikrina, kad vaikas palaikytų ryšį su savo tikrąja šeima.

Globos organizacija • Užtikrina ir skatina vaiko bendravimą su tikrąja šeima.
• Palaiko globėją.

Globėjas • Palaiko vaiko ir jo tikrosios šeimos bendravimą.
• Bendradarbiauja su tikrąja vaiko šeima.

B) Gairės

1. Vaiko teisių apsaugos tarnyba skatina ryšį tarp vaiko ir jo tikrosios šeimos

Vaiko teisių apsaugos tarnybos skatina ir stebi vaiko, globėjo ir tikrosios vaiko šeimos bendravimą. Tarnyba taip pat skatina visų trijų šalių bendradarbiavimą.

Vaiko teisių apsaugos tarnybos konsultuoja vaiką, vaiko tikrąją šeimą ir globėją.

2. Globos organizacija ir globėjas skatina ryšio tarp vaiko ir jo biologinės šeimos palaikymą

Globos organizacija moko ir palaiko globėją šiam bendraujant su tikrąja vaiko šeima.

Globėjas padeda vaikui susipažinti su savo gyvenimo istorija, skatina vaiką palaikyti ryšį su savo tikrąja šeima, socialine, religine ir kultūrine aplinka.

Globėjas periodiškai informuoja tikrąją vaiko šeimą apie vaiko vystymąsi.

3. Biologinė vaiko šeima dalyvauja vaiko gyvenime

Globos organizacija ir tikroji šeima aiškiai nusibrėžia vaidmenis, teises ir pareigas, susijusias su vaiko auginimu, taip pat atsižvelgia į nacionalinės teisės reikalavimus tokioms teisėms ir pareigoms.

Globos organizacija padeda biologinei vaiko šeimai suprasti vaiko padėtį ir skatina šeimą palaikyti vaiką.

4. Bendravimo dažnumas ir kokybė periodiškai vertinami

Bendravimo tarp vaiko ir jo šeimos dažnumas ir kokybė reguliariai vertinami. Bendraujama pagal individualų globos planą ir / arba bet kokius susitarimus tuo klausimu.

C) Įspėjamieji ženklai

- Vaikas ir jo biologinė šeima nebendrauja, nors vaikui tai būtų labai naudinga.
- Vaikas ir jo biologinė šeima bendrauja, nors vaikui tai nenaudinga.
- Biologinės vaiko šeimos elgesys kenkia vaiko interesams.
- Ryšys tarp vaiko ir jo biologinės šeimos neskatinamas.
- Priežastys, kodėl ryšys tarp vaiko ir jo biologinės šeimos neskatinamas, nemotyvuotos.

9 standartas: Globėjas yra kvalifikuotas ir turi atitinkamas darbo sąlygas

Prieš patikint vaiką globėjo priežiūrai, globėjai kruopščiai vertinami, parenkami ir mokomi. Mokymas vyksta nuolat, skiriama profesionali pagalba, kad būtų užtikrintas vaiko vystymasis.

„Globėjų mokymai buvo puikūs. Su vyru jau anksčiau esame globoję vaikus, tačiau supratome, kiek mažai žinome. [...] Dabar tvirtai tikiu, kad nereiktų leisti globoti vaiko asmeniui, neišklausiuiam viso globėjų mokymo kurso.“

(Globėja iš Islandijos, kodas 13.06.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba	• Rengia globėjo gebėjimų aprašą. • Užtikrina, kad visi globėjai atitiktų šį aprašą.
Globos organizacija	• Užtikrina, kad visi globėjai atitiktų vaiko teisių apsaugos tarnybų parengtą aprašą. • Užtikrina nuolatinį mokymą ir paramą.
Globėjas	• Dalyvauja profesiniuose mokymuose.

B) Gairės

1. Globėjai parenkami ir mokomi pagal patvirtintą gebėjimų aprašą

Vaiko teisių apsaugos tarnybos užtikrina, kad vaikas patikimas tokiai globos organizacijai, kuri profesionaliai moko ir remia globėjus pagal gebėjimų aprašą.

Globėjo gebėjimų aprašas privalo nustatyti globėjo gebėjimus veikti vadovaujantis JT vaiko teisių konvencija, vaiko apsaugos reikalavimus (elgesio kodeksas) ir reikalingas žinias apie vaiko vystymąsi. Globėjai mokomi vartoti vaiko / jaunuolio mąstymą atitinkančią kalbą. Jie užmezga glaudų ryšį su vaiku / jaunuoliu, pasižymi gerais klausymo įgūdžiais, yra supratingi, jautrūs ir kantrūs.

Globos organizacija privalo užtikrinti, kad globėjas būtų kruopščiai įvertintas, parinktas, išmokytas, remiamas ir stebimas.

2. Globėjai turi galimybių pasinaudoti profesiniais mokymais ir parama

Globėjui suteikiamos galimybės gauti profesinį mokymą ir paramą atsižvelgiant į jo poreikius ir pageidavimus. Paprastai globos organizacija suteikia globėjams galimybę dalytis patirtimi ir praktika, dalyvauti svarbiuose susitikimuose ir konferencijose, dalyvauti mokymuose, gauti konsultacijas ir paramą.

3. Globėjai turi tinkamas darbo sąlygas

Globėjui suteikiamos adekvačios darbo sąlygos. Jis gyvena tokioje vietoje, kur yra tinkama infrastruktūra. Globėjas gali pasikliauti finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, reikalingais tinkamai atlikti pareigoms.

4. Skatinamas mainų tinklo kūrimas

Vaiko teisių apsaugos tarnybos ir / arba globos organizacijos skatina formalių ir neformalių tinklų formavimą, kad globėjai turėtų galimybę dalytis patirtimi ir gera praktika.

C) Įspėjamieji ženklai

- Nesama net minimalių globėjo gebėjimų reikalavimų.
- Globėjų vertinimas ir parinkimas nekrepuštas.
- Globėjai negali pasinaudoti atitinkamu profesiniu mokymu ir / arba parama.
- Globėjai atsisako profesinio mokymo ir / arba paramos.
- Neskatinamas mokymasis ir paramos teikimas.

10 standartas: Globėjo santykis su vaiku grindžiamas supratimu ir pagarba

Globėjas skiria vaikui individualų dėmesį ir sąmoningai stengiasi kurti pasitikėjimą ir suprasti vaiką. Globėjas visada su vaiku bendrauja atvirai, sąžiningai ir pagarbiai.

„Jie (globėjai) rūpinosi juo įprastu būdu. Jie buvo kantrūs ir nepasidavė, buvo atviri ir kalbėjo apie dalykus gerai. Kalbėjo apie viską, įskaitant sudėtingus dalykus. Jie taip pat rodė, kaip myli vaiką ir dažnai jį apkabindavo.“

(Pasakojimas apie berniuką iš Švedijos, kodas 29.01.01)

Esu labai dėkinga savo globėjams. Jie priėmė mane į savo šeimą, kai man buvo 14 metų. Jie mane išmokė, kad šeima – tai meilė, ištikimybė ir pagarba žmonėms. Jie mane išmokė gaminti. Išmokė nebijoti reikšti jausmų ir išsakyti, kas sukasi mano galvoje. Jie tiesiog mane mylėjo, o aš iš jų išmokau mylėti. Buvau nepratusi prie švelnumo ir iš pradžių mane tai glumino. Labai drovėjausi, buvau dėkinga už tai, kad globėja niekada manęs nemušė. Jau tai atrodė daug. Vaikystės skriaudos buvo tarsi tamsus šešėlis, persekiojęs mane ilgą laiką.“

(Mergaitė iš Latvijos, kodas 16.02.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba	• Suteikia globos organizacijai ir globėjui visą reikiamą informaciją apie vaiko kilmę. • Užtikrina biologinės vaiko šeimos ir globėjo bendradarbiavimą.
Globos organizacija	• Palaiko globėją užmezgant ir palaikant stabilius santykius su vaiku. • Užtikrina, kad globėjas turėtų bendravimo įgūdžių, kad galėtų užmegzti gerus santykius su vaiku.
Globėjas	• Suteikia vaikui galimybę įgyti pasitikėjimą.

B) Gairės**1. Globėjas gauna informaciją, mokymus ir paramą**

Vaiko teisių apsaugos tarnybos informuoja globos organizaciją ir globėją apie vaiko kilmę, suteikdamas šiems progą prisitaikyti prie vaiko situacijos.

Globos organizacija moko ir remia globėją, kad šis galėtų užmegzti ir palaikyti stabilius santykius su vaiku.

2. Globėjas suteikia vaikui galimybę užmegzti stabilius santykius

Globėjas kuria palankią, supratimu ir pagarba pagrįstą aplinką, kurioje vaikas galėtų užmegzti glaudžius, sąžiningus, pasitikėjimu paremtus ir stabilius santykius.

3. Su kiekvienu vaiku globėjas bendrauja individualiai

Globėjas visada atsižvelgia į vaiko kilmę, individualius poreikius, gebėjimus ir supratimo lygį.

C) Įspėjamieji ženklai

- Vaiko ir globėjo santykiuose trūksta pagarbos ir supratimo.
- Informacija apie vaiką neišsami.
- Vaikas atsiriboja nuo globėjo.
- Globėjai dažnai keičiasi.

11 standartas: Vaikui suteikiama galimybė aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, darančius tiesioginę įtaką jo gyvenimui

Vaikas yra savo gyvenimo ekspertas. Jam teikiama informacija, jis išklausomas ir jo nuomonė vertinama rimtai, be to, vaiko gebėjimas adaptuotis vertinamas kaip didelis potencialas. Vaikas skatinamas reikšti savo jausmus ir potyrius.

„Palaikymas, kurį jaučiau iš daugelio globėjų, buvo labai reikšmingas [...], man buvo svarbu, kad globėjas kartoja, jog esu svarbus ir gyvenime galiu „kažkuo“ tapti. [...] Manau, kad auklėtojai yra labiausiai mane vertinę ir palaikę žmonės, [...] jie visada mane palaikė (nusprendus siekti socialinio švietimo laipsnio universitete) ir niekada neprieštaravo.“

(Mergaitė iš Ispanijos, kodas 28.02.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Stebi vaiko dalyvavimą priimant visus tiesiogiai jo gyvenimui įtaką darančius sprendimus.

Globos organizacija • Užtikrina, kad dalyvavimas būtų neatsiejama globos dalis.

Globėjas • Suteikia vaikui teisę priimti sprendimus, kurie daro tiesioginę įtaką jo gyvenimui.
• Aktyviai palaiko vaiko dalyvavimą.

B) Gairės

1. Globos organizacija palaiko vaiko dalyvavimą

Globos organizacija:

- suteikia išteklių skatinti vaiko dalyvavimui;
- rengia ir taiko įvairias priemones, užtikrinančias aktyvų vaiko dalyvavimą;
- skatina aktyvų dalyvavimą, įtraukdama darbuotojus;
- užtikrina, kad visos šalys, susijusios su vaiko globa, yra profesionaliai mokomos, kad galėtų paremti vaiką šiam priimant sprendimus.

2. Globėjas palaiko aktyvų vaiko dalyvavimą

Globėjas:

- informuoja vaiką apie jo teises ir su jo gyvenimu susijusius dalykus;
- išklauso, skatina ir palaiko vaiką šiam priimant sprendimus.

3. Globėjas tiki vaiko gebėjimais ir potencialu ir jį palaiko

Globėjas:

- nustato vaiko potencialą ir skatina vaiką juo pasinaudoti ir tobulėti;
- gerbia vaiko individualumą, atsižvelgia į vaiko nuomonę ir palaiko troškimą gyventi nepriklausomai;
- domėdamasis vaiko poreikiais rodo, kad vaikas yra svarbus.

C) Įspėjamieji ženklai

- Dalyvavimo priemonės neparengtos ir / arba netaikomos.
- Vaikas nedalyvauja priimant su jo gyvenimu susijusius sprendimus.
- Vaikas mano, kad jo potencialas neįvertintas ir neskatinamas.
- Vaikas mano, kad jo nesiklausoma ir / arba jis yra nesuprastas.
- Vaikas nesijaučia pakankamai informuojamas jo gyvenimui svarbiais klausimais.

12 standartas: Vaikas globojamas tinkamose gyvenimo sąlygose

Globos organizacijos ir / arba globėjo siūlomos gyvenimo sąlygos ir turima infrastruktūra turi tenkinti vaiko poreikius komforto, saugumo ir sveiko gyvenimo atžvilgiu, taip pat poreikį nevaržomai mokytis ir integruotis į bendruomenę.

„Negaliu prisiminti, kada pirmą kartą pasijutau gerai globėjų namuose. Galbūt tada, kai mirkau vonioje. Švara man labai svarbi. Visi dalykai buvo aiškūs – miegas nuo pusės aštuonių, tave nuneša į lovą susuptą į rankšluostį, vaisiai lėkštėje, valgis visada tokiu pat laiku. Net maži dalykai yra svarbūs.“

(Mergaitė iš Airijos, kodas 13.02.06)

„Aš naudoju [...] faktų lapus [...] įvertinti vaiko, kuris yra kuria nors forma globojamas, vystymuisi. Reguliariai pildant formas palengvėja planavimas, sprendimų priėmimas, peržiūra ir monitoringas, susiję su vaiko vystymusi ir globa. [...] Pavyzdžiui, (kartą) vienam vaikui įstaigoje buvo diagnozuota alergija pienui [...], ši informacija buvo gyvybiškai svarbi globėjams.“

(Socialinis darbuotojas iš Vengrijos, kodas 12.08.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Garantuoja, kad nauja vaiko gyvenamoji vieta užtikrina tinkamas gyvenimo sąlygas ir tenkina materialius vaiko poreikius.

Globos organizacija • Užtikrina patogią, saugią, sveiką ir stabilią aplinką vaikui.

Globėjas • Suteikia vaikui stabilumą, patogius ir saugius namus.

B) Gairės

1. Vaikas globojamas tinkamose gyvenimo sąlygose

Vaiko apsaugos tarnybos stebi, ar vykdomi minimalūs reikalavimai vaiko gyvenimo sąlygoms. Reikalavimai apima patogumą, saugumą, geras gyvenimo sąlygas, nevaržomas galimybes siekti mokslo ir įsilieti į bendruomenę. Be to, tarnybos užtikrina tokį vaiko perkėlimą, kuris tenkina šiuos minimalius reikalavimus.

2. Globos organizacija tenkina minimalius reikalavimus

Globos organizacija teikiamos globos kokybę garantuoja raštiškai. Ši kokybė užtikrinama perkėlus vaiką į tokią gyvenamąją aplinką, kuri atitinka privalomus minimalius reikalavimus.

Raštiškas pareiškimas turi būti prieinamas visiems.

3. Turi būti užtikrinama vaiko gerovė ir tinkamos materialios gyvenimo sąlygos

Globėjas laikosi privalomų minimalių reikalavimų, kad būtų garantuotos patogios, saugios ir sveikos gyvenimo sąlygos, užtikrintos galimybės siekti mokslo ir įsilieti į bendruomenę.

C) Įspėjamieji ženklai

- Vaiko gyvenimo sąlygoms užtikrinti nesama privalomų bent minimalių reikalavimų.
- Vaiko perkėlimas netenkina privalomų minimalių reikalavimų.
- Globos organizacija neturi raštiško pareiškimo ir / arba nesuteikia priėjimo prie tokio pareiškimo.

13 standartas: Specialių poreikių turintiems vaikams skiriama tinkama globa

Globėjams teikiami tęstiniai specializuoti mokymai bei pagalba, kad jie galėtų patenkinti specialius jų globojamų vaikų poreikius.

„Padėjo [...] įmotės išsilavinimas, įgūdžiai ir darbo su vaikais patirtis. [...] Vaikų namuose dirbantis psichologas [...] nurodė berniuko anamnezę ir paaiškino dabartinę jo padėtį [...]. Buvo būtina jam skirti laiko kiekvieną dieną, mokyti paprasčiausių įpročių ir įgūdžių, mokyti apsirengti, aiškinti pagrindines koncepcijas, mokyti kalbėti pilnais sakiniais, skirti formas ir spalvas. Jį reikėjo mokyti net žaisti.“

(Globėjas iš Čekijos, kodas 5.06.05)

„Bendraudamas su logopedu, globėjas išmoko padėti berniukui įveikti bendravimo problemas, kurias kėlė berniuko klausos sutrikimas.“

(Globėjas iš Čekijos, kodas 5.06.0)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Užtikrina, kad vaiko, turinčio specialių poreikių, perkėlimas būtų tinkamas.

Globos organizacija • Užtikrina, kad specialių poreikių turinčiu vaiku būtų tinkamai rūpinamasi.
• Užtikrina, kad specialių poreikių turintis vaikas susirgęs būtų tinkamai gydomas.

Globėjas • Suteikia specialių poreikių turinčiam vaikui reikiamą globą.
• Užtikrina, kad specialių poreikių turintis vaikas gautų profesionalų gydymą, jei reikia.

B) Gairės

1. Prieš priimant specialių poreikių turintį vaiką, jo perkėlimas kruopščiai planuojamas

Vaiko teisių apsaugos tarnybos teikia globos organizacijai ir globėjui visą informaciją, reikalingą susidoroti su specialiais vaiko poreikiais.

2. Specialių poreikių turintys vaikai gauna tinkamą globą

Globėjas palaiko ir skatina vaiko vystymąsi atsižvelgdamas į individualų vaiko potencialą. Globėjas užtikrina, kad vaikas taip pat dalyvautų procese.

3. Globėjai, kurie rūpinasi specialių poreikių turinčiais vaikais, gauna papildomą specializuotą mokymą ir palaikymą

Vaiko apsaugos tarnybos ir / arba globos organizacija užtikrina mokymus ir paramą globėjui, kad šis galėtų prižiūrėti specialių poreikių turintį vaiką.

4. Globėjas bendradarbiauja su specialistais

Globėjas prašo paramos ir bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis ir specialistais, kad galėtų patenkinti specialius vaiko poreikius.

C) Įspėjamieji ženklai

- Nesama tinkamų specialių poreikių turinčių vaikų globos formų.
- Skiriant globą neatsižvelgta į specialius vaiko poreikius.
- Specialių poreikių turinčiam vaikui neskiriama tinkama globa.
- Globėjui nesuteikta adekvati informacija, mokymas ir / arba parama, reikalinga rūpintis specialių poreikių turinčiu vaiku.
- Globėjai ir specialistai nebendradarbiauja ar bendradarbiauja neadekvačiai.
- Vaiką gydantis specialistas neturi reikiamos kvalifikacijos susidoroti su specialiais vaiko poreikiais / gydyti vaiką su specialiais poreikiais.

14 standartas: Vaikas / jaunuolis nuolat rengiamas savarankiškam gyvenimui

Vaikui / jaunuoliui padedama kurti savo ateitį ir tapti savarankišku, nepriklausomu ir visaverčiu visuomenės nariu. Jam suteikiamos galimybės mokytis, įgyti gyvenimiškų įgūdžių ir formuoti vertybes.

Vaikui / jaunuoliui padedama vystyti savigarbą. Tai leidžia jam jaustis stipriam ir saugiam, suteikia jėgų susidoroti su sunkumais.

„Motinos pareiga yra auginti vaikus taip, kad šie vertintų save kaip žmones, turinčius vertybių, orumą, gebėjimų ir stiprybę iškęsti skausmą ir gyventi toliau.“

(Globėjas iš Lietuvos, kodas 17.08.02)

„Reiktų pabrėžti mokytojo buvimo svarbą ir prašyti jo pagalbos. [...] Globos organizacijoje dirbantis technikas taip pat turėtų būti ir mokytojas, iš kurio būtų galima išmokyti staliaus darbų, taip pat būtų naudinga išmokyti taisyti mašiną ar remontuoti butą [...]. Jei gali kažkur dirbti gyvendamas jaunimo namuose [...], tau nieko netrūks. Tie, kurie daro daugiau, gauna daugiau, tie, kurie daro mažiau, gauna mažiau.“

(Berniukas iš Estijos, kodas 7.01.02)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Stebi vaiko / jaunuolio kelią savarankiško gyvenimo link, kaip numatyta globos plane.

• Užtikrina, kad vaikas / jaunuolis gautų geriausią mokymą.

Globos organizacija • Kuria sąlygas ir rengia programas paremti vaiką / jaunuolį kelyje į savarankiškumą.

Globėjas • Padeda vaikui pasirengti savarankiškam gyvenimui.

B) Gairės**1. Globėjas teikia individualų mokymą ir paramą**

Globėjas užtikrina, kad vaikas / jaunuolis būtų mokomas ir palaikomas kelyje savarankiškumo link vadovaujantis globos plane nurodytais poreikiais. Globėjas pirmiausia sutelkia dėmesį į šias sritis:

- skatinti vaiką / jaunuolį atlikti kasdienes darbus. Atsižvelgiant į vaiko / jaunuolio supratimo lygį, padėti jam rūpintis savimi, tvarkyti pinigus, teisinius reikalus, draudimą ir spręsti kitus praktinius klausimus;
- padėti vaikui / jaunuoliui integruotis į socialinę aplinką ir palaikyti ryšius su šios aplinkos žmonėmis;
- domėtis vaiko / jaunuolio interesais ir planuoti veiklą, leisiančią tobulinti vaiko / jaunuolio žinias ir gyvenimiškus įgūdžius.

2. Rengimasis savarankiškam gyvenimui organizuojamas kaip nuolatinis procesas

Globėjas, palaikomas globos organizacijos, rengia vaiką / jaunuolį savarankiškam gyvenimui. Šis procesas paremtas individualiu globos planu.

Globos plane aptariamas vaiko / jaunuolio rengimasis savarankiškam gyvenimui kaip tęstinis procesas, atsižvelgiama į tinkamas sąlygas ir galimybes ir / arba programas, padedančias jam tapti savarankiškam.

3. Vaikui / jaunuoliui siūlomos saviugdos galimybės / programos

Globos organizacija ir globėjas kuria galimybes ir / arba programas, mokančias vaiką / jaunuolį priimti išipareigojimus, integruoti vertybes ir normas ir įgyti gyvenimiškų įgūdžių.

Vaikas / jaunuolis dalyvauja rengiant, įgyvendinant ir vertinant saviugdos programas.

4. Vaikas / jaunuolis gauna geriausią mokymą

Vaikas / jaunuolis mokomas ir skatinamas pasinaudoti visomis geriausiomis mokymo formomis atsižvelgiant į vaiko potencialą ir jo interesus.

Vaikas / jaunuolis skatinamas dalyvauti tiek klasės, tiek užklausinėje veikloje pagal individualius interesus.

C) Ispėjamieji ženklai

- Globos plane neaptartas renginasis savarankiškam gyvenimui.
- Nesama saviugdų galimybių / programų.
- Vaikui / jaunuoliui nesuteikiama proga pasinaudoti saviugdų galimybėmis / programomis.
- Vaikas / jaunuolis jaučia, kad nėra pasirengęs ir nepalaikomas kelyje į savarankišką gyvenimą.
- Vaikas / jaunuolis neintegruojamas į socialinę aplinką.
- Vaikas / jaunuolis neskatinamas mokytis.
- Vaikas / jaunuolis neproduktyviai leidžia laisvalaikį.
- Į vaiką / jaunuolį neįsiklausoma.

3-ia standartų sritis

Globos nutraukimas

Sąvoka „globos nutraukimas“ apibūdina procesą, kurio metu vaikas / jaunuolis tampa savarankiškas, grįžta į biologinę šeimą arba persikelia į kitą vietą. Procesas apima sprendimą, persikraustymo etapą ir paramą globai pasibaigus.

Ši standartų sritis apima šiuos standartus:

15 standartas: Globos nutraukimo procesas kruopščiai planuojamas ir įgyvendinamas

16 standartas: Globos nutraukimo proceso metu komunikacija vykdoma naudingai ir tinkamai

17 standartas: Vaikui / jaunuoliui suteikiama galimybė dalyvauti globos nutraukimo procese

18 standartas: Užtikrinama tolesnė priežiūra, nuolatinė parama ir galimybė palaikyti ryšį

15 standartas: Globos nutraukimo procesas kruopščiai planuojamas ir įgyvendinamas

Globos nutraukimas yra reikšmingiausias vaiko globos etapas, todėl yra kruopščiai planuojamas ir įgyvendinamas. Šis etapas paremtas individualiu globos planu. Vaikas / jaunuolis pripažįstamas jam skiriamos globos kokybės ekspertu. Toliau tobulinant globos sistemos ir atitinkamo globos modelio kokybę, vaiko / jaunuolio atsiliepimai yra būtini.

„Mokytojas iniciavo reguliarius bendro planavimo susitikimus su visomis susijusiomis šalimis, šiuo atveju šeima (seneliai ir tėvas), vaikais ir vaiko teisių apsaugos tarnybos atstovais. Viename iš planavimo susitikimų visi nusprendė, kad vyresnioji sesuo turėtų likti globos įstaigoje, o kiti du vaikai turėtų praleisti daugiau laiko su šeima. Visos šalys liko patenkintos tokiu sprendimu.“

(Socialinis darbuotojas iš Bulgarijos, kodas 3.08.01)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba

- Stebi ir padeda planuoti ir įgyvendinti globos nutraukimo procesą.
- Koordinuoja visų susijusių šalių bendradarbiavimą.

Globos organizacija

- Užtikrina, kad globos nutraukimo procesas būtų planuojamas ir įgyvendinamas pagal globos planą.
- Viso proceso metu su vaiku / jaunuoliu elgiasi profesionaliai ir jautriai.
- Bendradarbiauja su biologine vaiko šeima.

Globėjas

- Drauge su susijusiomis šalimis planuoja globos nutraukimo procesą.
- Įgyvendina globos nutraukimo procesą pagal globos planą.
- Bendradarbiauja su biologine vaiko šeima.

B) Gairės

1. Globos nutraukimo procesas kruopščiai planuojamas ir įgyvendinamas

Vadovaudamasis globos planu, globėjas drauge su vaiku / jaunuoliu planuoja ir įgyvendina globos nutraukimo procesą. Proceso įgyvendinimas vyksta palaipsniui, kad kuo geriau atitiktų vaiko interesus.

Vaikas / jaunuolis turi balsą sprendžiant, kiek jo tikroji šeima turėtų dalyvauti planuojant ir įgyvendinant globos nutraukimo procesą.

Jei reikia, globėjas konsultuojasi su įvairių sričių specialistais.

2. Vaikas / jaunuolis pripažįstamas jam teikiamos globos kokybės ekspertu

Globėjas prašo vaiko / jaunuolio įvertinti globos kokybę. Gautus atsiliepimus globėjas perduoda globos organizacijai, kad organizacija galėtų apsvarstyti tolesnį globos sistemos kokybės ir atitinkamo globos modelio tobulinimą.

3. Globos nutraukimo procesas grindžiamas individualiu globos planu

Globos plane apibrėžiama vaiko / jaunuolio raidos būklė, nustatomi tikslai ir priemonės, aiškinami vaikui / jaunuoliui paremti reikalingi ištekliai nutraukiant globą. Globos planas ir jo įgyvendinimas reguliariai vertinami.

Globos plane taip pat aptariamas vaiko / jaunuolio gyvenimas ateityje, nustatant laikotarpio pasibaigus globai gaires.

4. Grįžimas į tikrąją šeimą arba persikėlimas į kitą vietą kruopščiai planuojamas

Vaikui / jaunuoliui grįžtant į tikrąją šeimą arba persikeliant į kitą vietą, vaiko teisių apsaugos tarnyba, esamas ar būsimas globėjas ir tikroji šeima bendradarbiauja.

Priimant sprendimus ir rengiantis persikėlimui, vaikas / jaunuolis aktyviai dalyvauja pagal savo supratimo lygį.

5. Vaikui / jaunuoliui, išeinančiam iš globos įstaigos, surengiama atsisveikinimo šventė

Vaikiui / jaunuoliui surengiama atsisveikinimo šventė pažymėti kito gyvenimo etapo pradžiai. Šventė rengiama pagal vaiko aplinkoje priimtas tradicijas ir stengiamasi išpildyti vaiko / jaunuolio norus.

6. Globos įstaigą palikusiam vaikui / jaunuoliui teikiama parama ir psichologinė pagalba

Vaiko apsaugos tarnyba ir globos organizacija teikia vaikui paramą ir psichologinę pagalbą.

C) Įspėjamieji ženklai

- Globos nutraukimo procesas suplanuotas ir / arba įgyvendinamas nekreopščiai.
- Globos nutraukimo procesas neaptartas globos plane.
- Šalys nesutaria dėl globos nutraukimo plano.
- Vaikas / jaunuolis mano, kad nepakankamai dalyvauja globos nutraukimo procese.
- Vaikas / jaunuolis ir / arba jo tikroji šeima nedalyvauja planuojant ir įgyvendinant globos nutraukimo procesą.
- Nesidomima, ką vaikas / jaunuolis mano apie globos kokybę.
- Nesama globos įvertinimo.
- Globos nutraukimo procesas neatitinka individualių vaiko / jaunuolio poreikių.
- Išėjus iš globos įstaigos neskiriama parama arba ji nepakankama.
- Vaikui / jaunuoliui nesuteikiama proga atsisveikinti.

16 standartas: Globos nutraukimo proceso metu komunikacija vykdoma naudingai ir tinkamai

Visoms globos nutraukimo procese dalyvaujančioms šalims suteikiama visa reikiama informacija atsižvelgiant į šalių vaidmenį procese. Tuo pat metu vaikas / jaunuolis ir jo tikroji šeima turi teisę į privatumą ir saugumą.

Visa informacija vaikui / jaunuoliui ir jo tikrajai šeimai perteikiama jiems suprantamu ir priimtinu būdu.

„Tai, kad ji turės persikelti į jaunimo namus viena pati ir palikti kitus šeimos narius ją baugina, liūdina ir verčia šiek tiek nerimauti [...]. Vieną dieną mergaitė nuvyko į jaunimo namus, norėdama susipažinti su jų aplinka. Ten ją pasitiko kita mergina iš institucijos [...], papasakojo, kaip patogiai jautėsi jaunimo namuose, kad turėjo asmeninę erdvę [...]. Mergaitei patiko tai, ką ji pamatė jaunimo namuose. Staiga visas jos nerimas dingo. Dabar ji nusiteikusi gerokai optimistiškiau ir jau kuria ateities planus.“

(Pasakojimas apie mergaitę iš šiaurės Kipro, kodas 21.02.05)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba

- Užtikrina, kad visos susijusios šalys gautų ir suprastų informaciją, reikalingą kruopščiai suplanuoti ir įgyvendinti globos nutraukimo procesui.
- Užtikrina informacijos konfidencialumą.

Globos organizacija

- Užtikrina, kad globėjas bendrautų su vaiku / jaunuoliu tinkamai.

Globėjas

- Užtikrina, kad vaikas / jaunuolis gautų ir suprastų informaciją, susijusią su globos nutraukimo procesu.
- Bendrauja su vaiku / jaunuoliu taip, kad šis jaustųsi laisvai globos nutraukimo proceso metu.
- Bendradarbiauja su tikrąja vaiko / jaunuolio šeima.

B) Gairės

1. Reikiama informacija tvarkoma profesionaliai

Vaiko apsaugos tarnyba, globos organizacija ir globėjas supranta visos reikiamos informacijos pateikimo vaikui / jaunuoliui ir jo biologinei šeimai svarbą.

Vaiko apsaugos tarnyba profesionaliai tvarko visą informaciją.

Tarnyba užtikrina konfidencialumą, tinkamą dokumentaciją ir galimybę visoms susijusioms šalims susipažinti su informacija.

2. Vaikas / jaunuolis tinkamai informuojamas apie globos nutraukimo procesą

Globėjas užtikrina, kad vaikas / jaunuolis būtų informuojamas ir suprastų visą reikiamą informaciją, susijusią su globos nutraukimo procesu, ypač dėl įvairių pasirinkimo galimybių ir apie būsimo gyvenimo aspektus, t. y. savarankiškas gyvenimas, grįžimas į biologinę šeimą ar persikėlimas į kitą vietą.

3. Siekiant užtikrinti tinkamą komunikaciją, parengiamas reikalavimų paketas

Visos šalys, palaikančios vaiką / jaunuolį per globos nutraukimo procesą, turi tenkinti bent šiuos reikalavimus:

- mokėti bendrauti su vaiku / jaunuoliu jam suprantama kalba, atitinkančia jo mąstymą; gebėti užmegzti glaudų ryšį su vaiku / jaunuoliu, mokėti klausytis, būti supratingiems ir kantriems, kad vaikas / jaunuolis jaustųsi laisvai;
- gebėti sukurti draugišką ir jaukią aplinką bendravimui.

4. Vaikas, vaiko tikroji šeima, globėjas, globos organizacija ir vaiko apsaugos tarnybos dirba išvien

Visų šalių, dalyvaujančių vaiko / jaunuolio globos nutraukimo procese, bendradarbiavimas stiprinamas keičiantis svarbia informacija, vykdant tinkamą komunikaciją ir kuriant abipusį pasitikėjimą. Jie:

- laikosi teisės aktų, reglamentų ir „Q4C“ standartų;
- šį (16) standartą įtraukia į nurodymus ir vaiko apsaugos tarnybų, globos organizacijų ir globėjų darbo metodus;
- priklauso vaiko globos tinklui.

C) Įspėjamieji ženklai

- Vaikas / jaunuolis jaučiasi nesuprastas.
- Pažeidžiama vaiko / jaunuolio teisė į privatumą.
- Vaikas / jaunuolis ir / arba kitos susijusios šalys neturi priėjimo prie informacijos arba jos nesupranta.
- Nesikeičiama informacija.
- Vaikas / jaunuolis jaučia komunikacijos su globėju stoką.
- Vaikas / jaunuolis jaučia komunikacijos su biologine šeima ir / arba socialine aplinka stoką.

17 standartas: Vaikui / jaunuoliui suteikiama galimybė dalyvauti globos nutraukimo procese

Globos nutraukimo procesas grindžiamas individualiu globos planu. Vaikas / jaunuolis skatinamas išreikšti savo nuomonę ir pageidavimus dėl savo dabartinės padėties ir būsimo gyvenimo. Jis dalyvauja planuojant ir įgyvendinant globos nutraukimo procesą.

„Dalyvaudama planuojant procesą mergaitė turi galimybę pati pamatyti, kaip priimamas sprendimas, sužinoti, kiek laiko jai dar reiks pasilikti institucijoje ir kada ji grįš namo.“

(Socialinis darbuotojas iš Portugalijos, kodas 24.07.01)

„Kai mama [...] surado gyvenamąją vietą, tėvas pasakė, kad galime važiuoti namo, tačiau aš nenorėjau, nes man patiko tiek mokykla, tiek užsiėmimai. [...] Namą grįžau, kai man suėjo 18 [...]. Esu patenkintas savo pasirinkimu.“

(Berniukas iš Graikijos, kodas 11.02.04)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Užtikrina vaiko / jaunuolio dalyvavimą.

Globos organizacija • Užtikrina, kad visi reikalavimai dėl vaiko / jaunuolio dalyvavimo globos nutraukimo procese būtų įvykdyti.

Globėjas

- Įgalina vaiką / jaunuolį dalyvauti globos nutraukimo procese.
- Įtraukia vaiką / jaunuolį į globos nutraukimo proceso planavimą ir įgyvendinimą pagal vaiko / jaunuolio supratimo lygį.
- Bendradarbiauja su biologine vaiko šeima.

B) Gairės

1. Įvykdant toliau nurodytus reikalavimus, užtikrinamas vaiko / jaunuolio dalyvavimas

Visos globos nutraukimo procese dalyvaujančios šalys apsveria ir įvykdo bent jau šiuos reikalavimus:

- vaikas / jaunuolis pasinaudoja savo teisėmis dalyvauti planuojant ir įgyvendinant globos nutraukimo procesą;
- vaikas skatinamas išsakyti savo planus, abejones ir lūkesčius ir yra išklausomas;
- vaikas / jaunuolis palaikomas jam priimant sprendimą pagal jo supratimo lygį;
- vaikas / jaunuolis pripažįstamas savo gyvenimo ekspertu;
- vaiko / jaunuolio biologinė šeima dalyvauja globos nutraukimo procese;
- vaikui / jaunuoliui suteikiama teisė nuspręsti, kiek biologinė šeima turėtų įsitraukti į procesą;
- vaikas / jaunuolis išklausomas ir remiamas administracinių ir teisinių procedūrų metu.

2. Vaikas / jaunuolis gauna visą reikiamą informaciją

Globėjas privalo užtikrinti, kad vaikui / jaunuoliui būtų suteikta visa reikiamas informacija, kad šis galėtų priimti sprendimus per globos nutraukimo procesą.

Jis / ji užtikrina, kad vaikas / jaunuolis supranta jam pateikiamą informaciją.

3. Globos nutraukimo proceso planavimas ir įgyvendinimas paremtas individualiu globos planu

Vaikas / jaunuolis dalyvauja rengiant jo globos planą. Globos plane atsižvelgiama į vaiko / jaunuolio nuomonę, nustatomi tikslai ir ištekliai, reikalingi kruopščiai suplanuoti ir įgyvendinti globos nutraukimo procesui.

C) Įspėjamieji ženklai

- Nesama net minimalių reikalavimų, susijusių su vaiko / jaunuolio dalyvavimu globos nutraukimo procese.
- Minimalūs reikalavimai neįgyvendinami.
- Vaikas / jaunuolis mano, kad nepakankamai dalyvauja globos nutraukimo procese.
- Vaikas / jaunuolis nesijaučia gerai informuojamas.
- Globos nutraukimo proceso planavimas ir įgyvendinimas negrindžiamas individualiu globos planu.
- Vaikas / jaunuolis mano, kad nėra rimtai vertinamas.
- Svarbūs sprendimai priimami nedalyvaujant vaikui / jaunuoliui.
- Vaikui / jaunuoliui užkraunama didesnė atsakomybė, nei šis gali susidoroti.
- Vaikas / jaunuolis neišklausomas, jam nepadedama administracinių ir teisinių procedūrų metu.

18 standartas: Užtikrinama tolesnė priežiūra, nuolatinė parama ir galimybė palaikyti ryšį

Išėjęs iš globos įstaigos vaikas / jaunuolis turi galimybę gauti paramą ir pagalbą. Globos organizacija siekia užtikrinti, kad vaikui / jaunuoliui šis pasikeitimas nebūtų itin nemalonus.

Jaunuoliui sulaukus pilnametystės, globos organizacijos turėtų ir toliau skirti paramą ir suteikti galimybę palaikyti ryšį.

„Suskamba durų skambutis [...]. Atidarau duris, o už jų – mano socialinis darbuotojas pilnomis rankomis maisto. Klausia: „Ar norėtum su manimi papietauti?“ Tai buvo būtent tai, ko man reikėjo [...]. Jis užėjo ir kurį laiką pabuvo su manimi. Jis atėjo būtent pas mane – vakaras buvo malonus ir tą naktį miegojau gerai.“

(Berniukas iš Norvegijos, kodas 22.01.01)

„SOS vaikų kaimas visada gali palaikyti, mes nepaliekame globotinių, net kai jie palieka įstaigą. Kai kada galimybė sugrįžti, nors ir trumpam, suteikia jaunuoliams būtino stabilumo.“

(Globos organizacijos direktorius iš Portugalijos, kodas 24.07.02)

A) Pareigos

Vaiko teisių apsaugos tarnyba • Užtikrina tolesnę paramą jaunuoliui tiek iki pilnametystės, tiek po jos.

- Skatina ryšį tarp vaiko / jaunuolio ir jam brangių žmonių per globos laikotarpį.

Globos organizacija

- Užtikrina laikotarpio pasibaigus globai plano parengimą ir įgyvendinimą.
- Užtikrina išteklius, reikalingus jaunuoliui toliau palaikyti, ir užtikrina, kad vaikas turėtų galimybę palaikyti ryšį su buvusiu globėju ir jam brangiais žmonėmis per globos laikotarpį.

Globėjas

- Drauge su vaiku / jaunuoliu rengia ir įgyvendina laikotarpio pasibaigus globai planą.
- Remia vaiką / jaunuolį ir padeda jam palaikyti ryšį su jam brangiais asmenimis per globos laikotarpį.

B) Gairės**1. Tolesnė parama grindžiama laikotarpio pasibaigus globai planu**

Globos organizacija ir globėjas drauge su vaiku / jaunuoliu rengia ir įgyvendina laikotarpio pasibaigus globai planą. Plano pagrindu imamas jau turimas individualios globos planas. Rengiant laikotarpio pasibaigus globai planą naudojami metodai, nurodyti raštiškame globos organizacijos pareiškime.

Minėtame plane privaloma sutelkti dėmesį į vaiką / jaunuolį ir integruoti vaiko / jaunuolio kilmės aspektus. Paprastai laikotarpio po globos plane nurodoma vaiko / jaunuolio raidos būklė, nustatomi tikslai ir priemonės, aiškinami ištekliai, reikalingi paremti vaikui / jaunuoliui šiam palikus globos vietą.

2. Užtikrinama tolesnė vaiko / jaunuolio parama

Globėjas stebi ir, jei reikia, paremia vaiką / jaunuolį, vadovaudamasis laikotarpio po globos planu. Globėjas turi tam reikalingus išteklius ir stengiasi palaikyti ryšį su vaiku / jaunuoliu.

3. Vaikas / jaunuolis turi galimybę palaikyti ryšį su jam brangiais žmonėmis

Buvusi globos organizacija sudaro sąlygas vaikui / jaunuoliui palaikyti ryšį su jam brangiais asmenimis. Buvęs globėjas padeda šį ryšį palaikyti.

C) Įspėjamieji ženklai

- Nėra laikotarpio pasibaigus globai plano.
- Vaikas / jaunuolis toliau nestebimas ir / arba nepalaikomas.
- Vaikas / jaunuolis nepakankamai dalyvauja rengiant laikotarpio pasibaigus globai planą.
- Vaikas / jaunuolis atsisako tolesnės paramos.
- Jaunuolis nebepalaikomas, kai šiam sueina 18 metų.
- Vaikas / jaunuolis neturi galimybės palaikyti ryšį su jam brangiais žmonėmis, su kuriais užmezgė ryšį, kol buvo globojamas.

Pagrindinių vartojamų sąvokų žodynėlis

Tikroji šeima

Šeimos nariai, su kuriais vaikas susijęs biologiniu ryšiu, pavyzdžiui, gimdytojai, broliai bei seserys ir kiti giminaičiai.

Globėjas

Šeimos narys ar profesionalas, kuris rūpinasi vaiku / jaunuoliu. Globa gali pasireikšti kaip globa globėjų šeimoje, kitomis šeimos modeliu paremtos globos formomis (pavyzdžiui, SOS vaikų kaimas) arba globa globos įstaigoje.

Globos organizacija

Organizacija, atskinga už kasdienę vaiko / jaunuolio globą ne namuose. Tokią globą gali suteikti globėjai ar kitos šeimos modelį taikančios stacionarios įstaigos (pvz., SOS vaikų kaimai).

Individualus globos planas

Planas, skirtas paremti vaiko individualiam fiziniam, pažintiniam, emociniam ir socialiniam vystymuisi. Planas parengiamas per sprendimų priėmimo procesą ir toliau plėtojamas ir įgyvendinamas visos globos metu. Paprastai globos plane apibrėžiama vaiko raidos būklė, nustatomi tikslai ir priemonės, taip pat nagrinėjami ištekliai, reikalingi palaikyti vaiko vystymuisi. Kiekvienas reikšmingas sprendimas globos procese turi būti paremtas šiuo planu.

Vaikas

Žmogus dar nesulaukęs 18 metų.

Vaiko teisių apsaugos tarnyba

Organizacijos, institucijos, tarnybos ir / arba įstaigos, atsakingos už vaikų ir jaunuolių, kurių biologinė šeima arba globėjas netenkina jų poreikių, globą, rėmimą ir / arba apsaugą. Vaiko teisių apsaugos tarnyba teikia informaciją ir organizuoja socialinę, medicininę, teisinę ir / arba nuteistųjų globą. Vaiko teisių apsaugos tarnybos gali būti valstybinės arba privačios (jaunimo gerovės organizacijos, nevyriausybinių organizacijos ir pan.).

Specialių poreikių turintys vaikai

Vaikai, kuriems dėl psichologinių sutrikimų, fizinės ar protinės negalios, kilmės, ankstesnės prievartos, apleidimo ar kitų aplinkybių, reikalinga speciali apsauga ir globos priemonės, kurias, skyrus vaikui globą, gali suteikti tik specialiai paruošti globėjai ar terapeutai.

Įvairių sričių specialistų komanda

Komanda, atsakinga už vaiko vystymosi globos metu palaikymą. Komandą sudaro globėjai, mokytojai ir globos organizacijos bendradarbiai (psichologai, socialiniai darbuotojai ir pan.).

Jaunuolis

Jaunas asmuo, kuris jau yra aštuoniolikos metų arba vyresnis, tačiau kuris dėl ypatingų aplinkybių vis dar turi teisę į globą.

Priedas

Nuorodos

į Vaiko teisių konvenciją (JTO VTK)¹

1989 m. JTO Generalinė asamblėja priėmė ir pateikė ratifikavimui Vaiko teisių konvenciją; visos Europos valstybės ją ratifikavo. Ratifikuodama Vaiko teisių konvenciją valstybė patvirtina, kad visomis priemonėmis sieks įgyvendinti konvencijos nuostatas bei gins visus vaikus, esančius tos valstybės jurisdikcijoje, nuo jų teisių pažeidimo. JTO Vaiko teisių konvenciją galima naudoti keliais tikslais, kurių trys yra šie:

- kaip teisinę priemonę (JTO VTK gali būti naudojama teismų ar precedentų praktikoje);
- kaip mokomąją medžiagą;
- kaip socialinę – politinę priemonę.

Vaiko teisės atlieka ne vien teisinę funkciją; jos apima ne vien įstatymus, sprendimus ar taisykles. Jos taip pat ir įpareigoja vyriausybes realizuoti bei įgyvendinti vaikų teises visuose visuomeninio gyvenimo aspektuose. JTO VTK gali būti nurodytos vyriausybėms, kai jos nesugeba įgyvendinti savo įsipareigojimų.

VTK yra ir mokomoji medžiaga. Konvencija yra svarbi vaikams, globojamiems globos įstaigose. Edukacinė konvencijos žinia matoma sąvokose, kilusiose iš edukacinių ar vaikų psichologijos teorijų. Tokių sąvokų pavyzdžius galima rasti VTK:

- vaiko interesai (3 straipsnis, 1 pastraipa);
- didėjantys sugebėjimai (5 straipsnis);
- brandumas (12 straipsnis);
- orumas (7-iose vietose konvencijoje).

Pedagogų, psichologų, taip pat ir tėvų bei globėjų užduotis yra praktikuoti šiuos principus. Kai kurie konvencijos punktai tiesiogiai adresuojami pedagogams ir tėvams (3, 5, 18 straipsniai), kiti – pedagogams / mokykloms (28, 29 straipsniai) ir Vaikų apsaugos tarnyboms / visuomenės gerovės institucijoms (3 straipsnio 1 ir 3 pastraipos).

Toliau pateikiamos nuorodos į JTO VTK nuostatas, susijusias su Q4C standartais. Šių nuostatų apžvalga yra pateikta Q4C kompaktinėje plokštelėje.

¹ Nuorodas parengė Tarptautinė vaikų apsaugos tarnyba (*Defence for Children International*), Nyderlandai

Vaiko teisių konvencijos straipsniai, susiję su Q4C standartais

1 standartas: Vaikas ir jo biologinė šeima palaikomi priimant sprendimus

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13 ir 39

Tėvams skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13 ir 18 (2 pastraipa)

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 2, 3 (1, 2 ir 3 pastraipos), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 18 (2 pastraipa), 19, 20 (1 pastraipa), 39

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 2, 3 (1 ir 2 pastraipos) 5, 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 19, 20 (1 pastraipa), 39

2 standartas: Vaikui suteikiama galimybė dalyvauti priimant sprendimus

Vaikui skirti straipsniai: 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17

Tėvams skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 18 (1 pastraipa)

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 2, 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 5, 12, 13, 17, 39

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 2 (1 pastraipa), 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17

3 standartas: Profesionalus sprendimų priėmimo procesas užtikrina geriausią įmanoma vaiko globą

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 ir 2 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 19, 20 (1 pastraipa), 23

(1, 2 ir 3 pastraipos), 23 (1 pastraipa), 39

Tėvams skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 18 (1 pastraipa), 20 (3 pastraipa), 23 (1, 2 ir 3 pastraipos), 39

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 2, 3 (1 ir 3 pastraipos), 5, 6 (2 pastraipa), 23 (1, 2 ir 3 pastraipos), 39

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 2, 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 20 (3 pastraipa), 23 (1, 2 ir 3 pastraipos), 39

4 standartas: Vienos šeimos vaikai neišskiriami

16 straipsnis

5 standartas: Persikėlimas į naujus namus gerai organizuojamas ir jautriai įgyvendinamas

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 ir 2 pastraipos), 19, 20 (1 ir 3 pastraipos), 39

Tėvams skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 18 (1 pastraipa), 20 (3 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 2, 3 (1 ir 3 pastraipos), 5, 6 (2 pastraipa), 20 (3 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39
Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 2, 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 20 (3 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39

6 standartas: Globos procesas grindžiamas individualiu globos planu

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 ir 2 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 19, 20 (1 ir 3 pastraipos), 23 (1 pastraipa), 25, 39

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 2, 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 20 (3 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 25, 39

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 2, 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 20 (3 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 25, 39

7 standartas: Vaiko globos vieta atitinka jo poreikius, padėti gyvenime ir originalią socialinę aplinką

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 ir 2 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 8, 19, 20 (1 ir 3 pastraipos), 23 (1 pastraipa), 39

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 8, 20 (3 pastraipa), 6 (2 pastraipa), 20 (3 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 6 (2 pastraipa), 8, 20 (3 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39

8 standartas: Vaikas palaiko ryšį su savo biologine šeima

Vaikui skirti straipsniai: 9 (3 pastraipa), 20 (3 pastraipa)

Tėvams skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (3 pastraipa), 18 (1 ir 2 pastraipos)

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (3 pastraipa), 18 (2 pastraipa), 20 (3 pastraipa)

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (3 pastraipa), 18 (2 pastraipa), 20 (3 pastraipa)

9 standartas: Globėjas yra kvalifikuotas ir turi atitinkamas darbo sąlygas

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 2, 3 6 (2 pastraipa), 19, 20 (1 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 3 (3 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39,

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 3 (3 pastraipa), 39, 23 (1 pastraipa)

10 standartas: Globėjo santykis su vaiku grindžiamas supratimu ir pagarba**Vaikui skirti straipsniai:** 23 (1 pastraipa), 39**Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai:** 2, 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39**Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai:** 2, 3 (1 pastraipa), 6 (2 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39**11 standartas: Vaikui suteikiama galimybė aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, darančius tiesioginę įtaką jo gyvenimui****Vaikui skirti straipsniai:** 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17**Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai:** 2, 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17**Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai:** 2, 3 (1 pastraipa), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17**12 standartas: Vaikas globojamas tinkamose gyvenimo sąlygose****Vaikui skirti straipsniai:** 3 (1 ir 2 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 15, 20 (1 pastraipa), 26, 27, 28, 31**Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai:** 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 15, 23 (1 pastraipa), 25, 26, 27, 28, 31, 39**Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai:** 6 (2 pastraipa), 3 (1 pastraipa), 11 (1 pastraipa), 15, 23 (1 pastraipa), 25, 26, 27, 28, 31, 39**13 standartas: Specialių poreikių turintiems vaikams skiriama tinkama globa****Vaikui skirti straipsniai:** 3 (1, 2 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 19, 20 (1 pastraipa), 23 (1, 2 ir 3 pastraipos), 39**Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai:** 2, 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 23 (1, 2 ir 3 pastraipos), 39**Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai:** 2, 3 (paragraphs 1 and 3), 6 (paragraph 2), 23 (1, 2 ir 3 pastraipos), 39**14 standartas: Vaikas / jaunuolis nuolat rengiamas savarankiškam gyvenimui****Vaikui skirti straipsniai:** 3 (1 ir 2 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 19, 20 (1 pastraipa), 26, 28, 39**Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai:** 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 26, 28, 39**Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai:** 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 26, 28, 39

15 standartas: Globos nutraukimo procesas kruopščiai planuojamas ir įgyvendinamas

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 3 (2 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 19, 20 (1 pastraipa), 25, 39

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 26, 39

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 3 (1 ir 3 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 17, 26, 39

16 standartas: Globos nutraukimo proceso metu komunikacija vykdoma naudingai ir tinkamai

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 ir 2 pastraipos), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 16, 17, 19, 20 (1 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 39

Tėvams skirti straipsniai: 5, 17, 3 (1 pastraipa), 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 16, 18 (1 ir 2 pastraipos)

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 3 (1 ir 3 pastraipos), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 16, 17, 39

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 3 (1 ir 3 pastraipos), 5, 6 (2 pastraipa), 9 (2 pastraipa), 12, 13, 16, 17, 39

17 standartas: Vaikui / jaunuoliui suteikiama galimybė dalyvauti globos nutraukimo procese

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 ir 2 pastraipos), 5, 6 (2 pastraipa), 18 (2 pastraipa), 19, 20 (1 pastraipa), 26, 39

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 18 (2 pastraipa), 39, 23 (1 pastraipa), 26

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 3 (1 pastraipa), 39, 23 (1 pastraipa), 26

18 standartas: Užtikrinama tolesnė priežiūra, nuolatinė parama ir galimybė palaikyti ryšį

Vaikui skirti straipsniai: 3 (1 ir 2 pastraipos), 6 (2 pastraipa), 19, 20 (1 pastraipa), 26, 39

Tėvams skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6, 18 (1 ir 2 pastraipos), 26

Vaiko teisių apsaugos tarnyboms ar globos institucijoms skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6 (2 pastraipa), 18 (2 pastraipa), 23 (1 pastraipa), 26, 39

Atsakingam asmeniui ar globėjui skirti straipsniai: 3 (1 pastraipa), 5, 6, 23 (1 pastraipa), 26, 39

VAIKO TEISIŲ KONVENCIJA

Priimta Generalinės Asamblėjos 1989 m. lapkričio 20 d. rezoliucija 44/25, įsigaliojusi 1990 m. rugsėjo 2 d., atsižvelgiant į 49 straipsnį.

PREAMBULĖ

Valstybės, šios Konvencijos dalyvės,

būdamos tos nuomonės, kad pagal Jungtinių Tautų organizacijos Įstatų principus, visiems visuomenės nariams įgimto orumo, lygių ir neatimamų teisių pripažinimas yra laisvės, teisingumo ir taikos žemėje pagrindas,

atsižvelgdamos į tai, kad Jungtinės Tautos Įstatuose patvirtino savo tikėjimą pagrindinėmis žmogaus teisėmis, žmogaus orumu ir vertingumu ir pasiryžo prisidėti prie socialinės pažangos ir gyvenimo sąlygų gerinimo suteikdamos daugiau laisvės,

pripažindamos, kad Jungtinių Tautų Organizacija Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir Tarptautiniuose žmogaus teisių paktuose paskelbė ir pritarė, jog kiekvienas žmogus turi turėti visas šiuose dokumentuose nurodytas teises ir laisves nepriklausomai nuo rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, nacionalinės arba socialinės kilmės, turto, luomo ar kitų aplinkybių,

primindamos, kad Jungtinių Tautų Organizacija Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje paskelbė, jog vaikai turi teisę būti ypač globjami ir remiami,

būdamos įsitikinusios, jog šeimai, kaip pagrindinei visuomenės ląstelei ir natūraliai visų jos narių, ypač vaikų, augimo ir gerovės aplinkai, turi būti suteikta reikiama apsauga ir pagalba, kad ji galėtų prisiimti visas pareigas visuomenei,

pripažindamos, jog vaikas visapusiškai ir harmoningai vystytis gali tik augdamas šeimoje, jausdamas laimę, meilę ir supratimą,

manydamos, kad vaikas turi būti gerai parengtas savarankiškam gyvenimui visuomenėje ir išauklėtas Jungtinių Tautų Organizacijos Įstatuose paskelbtų idealų, ypač taikos, kilnumo, pakantumo, laisvės, lygybės ir solidarumo dvasia,

atsižvelgdamos į tai, kad tokios ypatingos vaiko apsaugos būtinumas buvo numatytas 1924 m. Ženevos vaiko teisių deklaracijoje, 1959 m. lapkričio 20 d. Generalinės Asamblėjos priimtoje Vaiko teisių deklaracijoje ir pripažintas Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje, Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte (23 ir 24 straipsnyje), Tarptautiniame ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakte (10 straipsnyje), taip pat specializuotų įstaigų ir tarptautinių organizacijų, kurios rūpinasi vaikų gerove, įstatuose ir atitinkamuose dokumentuose,

atsižvelgdamos į tai, kad, kaip nurodyta Vaiko teisių deklaracijoje, „vaikui, atsižvelgiant į jo fizinį ir psichinį nebrandumą, reikia ypatingos apsaugos ir priežiūros, taip pat atitinkamos teisinės apsaugos, tiek iki gimimo, tiek ir po jo“,

remdamosi Vaikų apsaugos ir gerovės, ypač perduodant vaikus auklėti ir juos įvaikinant nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu, socialinių ir teisinių principų deklaracijos, Jungtinių Tautų Organizacijos Minimalių tipinių taisyklių dėl teisingumo vykdymo nepilnamečiams („Pekino taisyklės“) ir Moterų ir vaikų apsaugos nepaprastosiomis aplinkybėmis ir ginkluotų konfliktų metu deklaracijos nuostatomis,

pripažindamos, kad visose pasaulio šalyse yra vaikų, gyvenančių nepaprastai sunkiomis sąlygomis, ir kad tokiems vaikams reikia ypatingo dėmesio,

deramai atsižvelgdamos į kiekvienos tautos tradicijų ir kultūros vertybių svarbą vaiko apsaugai ir harmoningam vystymuisi,

pripažindamos tarptautinio bendradarbiavimo svarbą gerinant vaikų gyvenimo sąlygas kiekvienoje šeimoje, ypač besivystančiose šalyse,

susitarė:

I DALIS

1 straipsnis

Šioje Konvencijoje vaiku laikomas kiekvienas žmogus, neturintis 18-os metų, jei pagal taikomą įstatymą jo pilnametystė nepripažinta anksčiau.

2 straipsnis

1. Valstybės dalyvės gerbia ir garantuoja visas šioje Konvencijoje numatytas teises kiekvienam vaikui, priklausančiam jos jurisdikcijai, be jokios diskriminacijos, nepriklausomai nuo vaiko, jo tėvų arba teisėtų globėjų rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, tautybės, etninės ar socialinės kilmės, turto, sveikatos, luomo ar kokių nors kitų aplinkybių.

2. Valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, kad vaikas būtų apsaugotas nuo bet kokios diskriminacijos ar bausmių dėl vaiko tėvų, teisių globėjų ar kitų šeimos narių statuso, veiklos, pažiūrų ar įsitikinimų.

3 straipsnis

1. Imantis bet kokių vaiką liečiančių veiksmų, nesvarbu, ar tai darytų valstybinės ar privačios įstaigos, užsiimančios socialiniu aprūpinimu, teismai, administracijos ar įstatymų leidimo organai, svarbiausia – vaiko interesai.

2. Valstybės dalyvės įsipareigoja teikti vaikui tokią apsaugą ir globą, kokios reikia jo gerovei, atsižvelgdamos į jo tėvų, globėjų ar kitų asmenų, atsakančių už jį pagal įstatymą, teises ir pareigas, ir tam tikslui imasi atitinkamų teisinių ir administracinių priemonių.

3. Valstybės dalyvės rūpinasi, kad tiek už vaikų globą ar apsaugą atsakingos įstaigos, tarnybos ir organai, ypač saugumo, sveikatos apsaugos sritys, jų darbuotojų skaičius bei tinkamumas, tiek kompetentinga jų priežiūra atitiktų kompetentingų organų nustatytas normas.

4 straipsnis

Valstybės dalyvės imasi visų reikiamų teisinių, administracinių ir kitų priemonių šioje Konvencijoje pripažintoms teisėms įgyvendinti. Ekonominėms, socialinėms ir kultūrinėms teisėms įgyvendinti valstybės dalyvės panaudoja kiek įmanoma daugiau savo turimų išteklių, o prireikus pasitelkia ir tarptautinį bendradarbiavimą.

5 straipsnis

Valstybės dalyvės gerbia tėvų arba, tam tikrais atvejais, išplėstinės šeimos arba bendruomenės narių, jei to reikalauja vietiniai papročiai, globėjų ar kitų, pagal įstatymą už vaiką atsakančių asmenų atsakomybę, teises ir pareigas tinkamai, pagal didėjančius sugebėjimus, vaiką pakreipti ir, jam naudojantis šia Konvencija pripažintomis teisėmis, vadovauti.

6 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta kiekvieno vaikų neatimamą teisę gyventi.
2. Valstybės dalyvės užtikrina didžiausią galimybę vaikui gyventi ir sveikai vystytis.

7 straipsnis

1. Vaikas įregistruojamas tuoj po gimimo ir nuo gimimo momento turi teisę į vardą ir pilietybę, taip pat, kiek tai įmanoma, teisę žinoti savo tėvus ir būti jų globojamas.
2. Valstybės dalyvės užtikrina, kad šios teisės bus įgyvendintos vadovaujantis jų įstatymais ir jų išipareigojimais pagal atitinkamus šios srities tarptautinius dokumentus, ypač tuo atveju, jei antraip vaikas neturėtų pilietybės.

8 straipsnis

1. Valstybės dalyvės išipareigoja gerbti vaiko teisę išsaugoti savo identiškumą, įskaitant pilietybę, vardą ir šeimos ryšius, kaip tai numatyta įstatymu, neleidamos neteisėto kišimosi.
2. Jei vaikui neteisėtai atimama dalis ar visi jo identiškumo elementai, valstybės dalyvės suteikia jam paramą ir apsaugą, reikalingą jo identiškumui kuo skubiau atstatyti.

9 straipsnis

1. Valstybės dalyvės užtikrina, kad vaikas nebūtų išskirtas su savo tėvais prieš jų norą, išskyrus tuos atvejus, kai kompetentingi organai, vadovaudamiesi teismo sprendimu ir taikytiniais įstatymais, atitinkama tvarka nustato, kad toks atskyrimas yra būtinas vaiko interesams. Tai nustatyti gali prireikti tam tikru konkrečiu atveju, pavyzdžiui, kai tėvai žiauriai elgiasi su vaiku arba juo nesirūpina, arba kai tėvai gyvena atskirai ir reikia nuspręsti, kur turi gyventi vaikas.

2. Pagal šio straipsnio 1 punktą, visoms suinteresuotoms šalims suteikiama galimybė dalyvauti kiekviename nagrinėjimo procese ir pareikšti savo požiūrį.

3. Valstybės dalyvės gerbia vaiko, kuris išskiriamas su vienu ar abiem tėvais, teisę nuolat su jais bendrauti, išskyrus atvejus, kai tai nesuderinama su vaiko interesais.

4. Kai vaikas su tėvais išskiriamas dėl kokio nors valstybės dalyvės priimto sprendimo, pavyzdžiui, dėl vieno ar abiejų tėvų arba vaiko arešto, įkalinimo, ištrėmimo, deportacijos arba mirties (įskaitant mirtį dėl kokios nors priežasties tam asmeniui esant valstybės žinioje), valstybė dalyvė suteikia tėvams, vaikui arba, jeigu reikia, kitam šeimos nariui, jų prašymu, reikalingą informaciją apie nesančio šeimos nario ar narių buvimo vietą, jei ši informacija nekenkia vaiko gerovei. Valstybės dalyvės rūpinasi, kad toks prašymas nesukeltų neigiamų pasekmių atitinkamam asmeniui ar asmenims.

10 straipsnis

1. Vadovaudamosios valstybių dalyvių 9 straipsnio 1 punkte pareikštu įsipareigojimu, vaiko ar jų tėvų pareiškimus dėl įvažiavimo į valstybę dalyvę arba išvykimo iš jos, kad šeima galėtų susijungti, valstybės dalyvės turi svarstyti humaniškai, operatyviai ir priimti teigiamą sprendimą. Valstybės dalyvės rūpinasi, kad toks prašymas nesukeltų neigiamų pasekmių pareiškėjams ir jų šeimos nariams.

2. Vaikas, kurio tėvai gyvena skirtingose valstybėse, turi teisę, išskyrus ypatingas aplinkybes, nuolat ir tiesiogiai bendrauti su abiem tėvais. Todėl, vadovaudamosios savo 9 straipsnio 1 punktu priimtais įsipareigojimais, valstybės dalyvės gerbia vaiko ir jo tėvų teisę palikti bet kurią šalį, įskaitant ir jų pačių, ir grįžti į ją. Teisę palikti bet kurią šalį galima apriboti tik tiek, kiek tai nustatyta įstatymu ir būtina valstybės saugumui, viešajai tvarkai (*ordre public*), gyventojų sveikatai ar dorovei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti ir yra suderinama su šioje Konvencijoje pripažintomis kitomis teisėmis.

11 straipsnis

1. Valstybės dalyvės kovoja su neteisėtu vaikų perkėlimu ir negrąžinimu iš užsienio.

2. Šiam tikslui valstybės dalyvės skatina sudaryti dvišalius arba daugiašalius susitarimus arba prisijungti prie galiojančių susitarimų.

12 straipsnis

1. Valstybės dalyvės garantuoja vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, teisę laisvai jas reikšti visais jį liečiančiais klausimais; be to, vaiko pažiūroms, atsižvelgiant į jo amžių ir brandumą, skiriama daug dėmesio.

2. Todėl vaikui būtinai suteikiama galimybė būti išklausytam bet kokio jį liečiančio teisminio ar administracinio nagrinėjimo metu tiesiogiai arba per atstovą ar atitinkamą organą nacionalinių įstatymų numatyta tvarka.

13 straipsnis

1. Vaikas turi teisę laisvai reikšti savo nuomonę; todėl ši teisė apima laisvę ieškoti, gauti ir perduoti bet kokio pobūdžio informaciją ir idėjas nepaisant sienų žodine: rašytine arba spausdinta forma, meno kūriniais arba kitais vaiko pasirinktais būdais.

2. Įgyvendinant šią teisę, gali būti kai kurių apribojimų, tačiau jie gali būti tik tokie, kokie numatyti įstatymu ir yra būtini:

- a) siekiant garantuoti pagarbą kitų asmenų teisėms ir reputacijai; arba
- b) būtini valstybės saugumui, viešajai tvarkai (*ordre public*), gyventojų sveikatai ar dorovei apsaugoti.

14 straipsnis

1. Valstybės dalyvės gerbia vaiko teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę.

2. Valstybės dalyvės gerbia tėvų ir, atitinkamais atvejais, teisėtų globėjų teises ir pareigas vadovauti vaikui įgyvendinant jo teisę taip, kad tai atitiktų besivystančius vaiko sugebėjimus.

3. Laisvė išpažinti savo religiją arba tikėjimą gali būti ribojama tik tiek, kiek tai nustatyta įstatymu ir yra būtina valstybės saugumo, viešosios tvarkos, gyventojų dorovės ir sveikatos arba kitų asmenų pagrindinių teisių ir laisvių apsaugai.

15 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta vaiko teisę į asociacijų ir taikių susirinkimų laisvę.

2. Šiai teisei įgyvendinti neturi būti jokių apribojimų, išskyrus tuos, kurie taikomi pagal įstatymą ir yra būtini demokratinėje visuomenėje valstybės ar visuomenės saugumo, viešosios tvarkos (*ordre public*), gyventojų sveikatos, dorovės arba kitų asmenų teisių ir laisvių apsaugai.

16 straipsnis

1. Nė vienas vaikas neturi patirti savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį, šeimyninį gyvenimą, buto neliečiamybę, susirašinėjimo paslaptį arba neteisėto kėsینimosi į jo garbę ir reputaciją.

2. Vaikas turi teisę nuo tokio kišimosi ar kėsینimosi būti įstatymo ginamas.

17 straipsnis

Valstybės dalyvės pripažįsta svarbų masinės informacijos priemonių vaidmenį ir rūpinasi, kad vaikas galėtų naudotis įvairių nacionalinių ir tarptautinių šaltinių informacija ir medžiaga, ypač tokia informacija ir medžiaga, kuri prisideda prie vaiko socialinės, dvasinės ir dorovinės gerovės ir skatina jo fizinį bei psichinį vystymąsi.

Šiam tikslui valstybės dalyvės:

- a) skatina masinės informacijos priemones platinti informaciją ir medžiagą, naudingą vaikui socialiniu ir kultūriniu požiūriu, pagal 29 straipsnio reikalavimus;
- b) skatina tarptautinį bendradarbiavimą pasikeičiant ir platinant tokią iš įvairių kultūrinių, nacionalinių ir tarptautinių šaltinių gaunamą informaciją ir medžiagą;
- c) skatina vaikų literatūros leidimą ir platinimą;
- d) skatina masinės informacijos priemones skirti ypač daug dėmesio vaikų, priklausančių kokiai nors mažumų grupei, arba vietinių gyventojų vaikų kalbos poreikiams;
- e) skatina formuoti principus, padedančius apginti vaiką nuo jo gerovei kenkiančios informacijos ir medžiagos, pagal 13 ir 18 straipsnio nuostatas.

18 straipsnis

1. Valstybės dalyvės deda visas pastangas, kad būtų pripažintas bendros ir vienodos abiejų tėvų atsakomybės už vaiko auklėjimą ir vystymąsi principas. Tėvams arba, atitinkamais atvejais, teisėtiems globėjams tenka pagrindinė atsakomybė už vaiko auklėjimą ir vystymąsi. Pagrindinis jų rūpestis turi būti vaiko interesai.

2. Siekdamos garantuoti šioje Konvencijoje išdėstytų teisių įgyvendinimą ir norėdamos prie to prisidėti, valstybės dalyvės teikia tėvams ir teisėtiems globėjams paramą, reikalingą tinkamam vaikų auklėjimui, ir rūpinasi vaikų įstaigų plėtimu.

3. Valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, kad vaikai, kurių tėvai dirba, turėtų teisę naudotis jiems skirtomis vaikų priežiūros tarnybomis ir įstaigomis.

19 straipsnis

1. Valstybės dalyvės, siekdamos apginti vaiką nuo įvairiausio pobūdžio fizinio ar psichologinio smurto, įžeidimų ar piktnaudžiavimo, priežiūros nebuvimo ar nerūpestingo elgesio, grubaus elgesio ar išnaudojimo, įskaitant seksualinį piktnaudžiavimą, kuriuos jis gali patirti iš tėvų, teisėtų globėjų ar kurio nors kito jį globojančio asmens, imasi visų reikiamų teisinių, administracinių, socialinių ir švietimo priemonių.

2. Tarp tokių apsaugos priemonių reikiamais atvejais gali būti ir veiksmingos socialinės programos, leidžiančios suteikti paramą vaikui ir jį globojantiems asmenims ir išaiškinti, pranešti, perduoti nagrinėti, tirti, gydyti ir imtis kitų priemonių minėtais žiauraus elgesio su vaiku atvejais, o prireikus iškelti baudžiamąją bylą.

20 straipsnis

1. Vaikas, kuris laikinai arba visam laikui yra netekęs savo šeimos aplinkos arba kuris dėl savo interesų negali toje aplinkoje būti, turi teisę į ypatingą valstybės teikiamą apsaugą ir paramą.
2. Valstybės dalyvės, vadovaudamosios savo įstatymais, pasirūpina tokio vaiko priežiūros pakeitimu.
3. Tokia priežiūra gali reikšti perdavimą perauklėti, „kafalą“ pagal islamo teisę, įvaikinimą arba, esant reikalui, atidavimą į atitinkamas vaikų priežiūros įstaigas. Pageidautina, svarstant pakeitimo variantus, atsižvelgti į vaiko auklėjimo paveldimumą, jo etninę kilmę, religinę ir kultūrinę priklausomybę ir gimtąją kalbą.

21 straipsnis

Valstybės dalyvės, kurios pripažįsta įvaikinimo sistemą, rūpinasi, kad pirmiausia būtų atsižvelgiama į vaiko interesus, taip pat:

- a) rūpinasi, kad vaikai būtų įvaikinami tik leidus kompetentingiems valdžios organams, kurie, vadovaudamiesi taikytiniais įstatymais ir nustatyta tvarka, taip pat remdamiesi visa reikalinga ir patikima informacija, nustato, kad įvaikinimas leistinas dėl vaiko statuso tėvų, giminaičių ir teisėtų globėjų atžvilgiu ir kad tuo atveju, kai reikia, suinteresuoti asmenys, atitinkamai pasikonsultavę, duotų savo sąmoningą sutikimą įvaikinti;
- b) pripažįsta, kad įvaikinimą kitoje šalyje galima laikyti alternatyviu vaiko priežiūros būdu, jei vaiko negalima perduoti šeimai, kuri galėtų jį auklėti arba įvaikinti, ir jei neįmanoma suteikti tinkamos priežiūros toje šalyje, iš kurios vaikas kilęs;
- c) užtikrina, kad vaiką įvaikinant kitoje šalyje būtų suteikiamos tokios pat garantijos ir laikomasi tokių pat normų, kaip ir įvaikinimo šalies viduje;
- d) imasi visų reikiamų priemonių, kad įvaikinimas kitoje šalyje neleistų su tuo susijusiems asmenims gauti nepateisinamos finansinės naudos;
- e) padeda prireikus pasiekti šio straipsnio tikslų sudarydamos dvišalius ir daugiašalius susitarimus ir rūpinasi, kad vaiką kitoje šalyje įkurdintų kompetentingi valdžios organai ar pareigūnai.

22 straipsnis

1. Valstybės dalyvės imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų vaikui, norinčiam gauti pabėgėlio statusą arba laikomam pabėgėliu pagal taikytiną tarptautinę arba vidaus teisę ir nustatytą tvarką, nepriklausomai nuo to, ar jį lydi, ar nelydi jo tėvai ar koks nors kitas asmuo, deramą apsaugą ir humanitarinę pagalbą naudodamosios taikytinomis teisėmis, išdėstytomis šioje Konvencijoje ir kituose tarptautiniuose žmogaus teisių arba humanitariniuose dokumentuose, kurių dalyvės yra nurodytos valstybės.

2. Šio tikslo siekdamas valstybės dalyvės remia, jeigu joms atrodo, kad tai reikalinga, Jungtinių Tautų ir kitų kompetentingų tarpvyriausybinių arba nevyriausybinių organizacijų, bendradarbiaujančių su Jungtinėmis Tautomis, pastangas ginti tokį vaiką, teikti jam paramą ir ieškoti kiekvieno vaiko bėglio tėvų arba kitų šeimos narių, gauti iš jų reikalingą informaciją, kad būtų galima grąžinti vaiką į šeimą. Jei tėvų ar kitų šeimos narių negalima surasti, tokiam vaikui teikiama tokia pat apsauga, kaip ir bet kuriam kitam vaikui, dėl kokios nors priežasties visam laikui ar laikinai netekusiam savo šeimos aplinkos, kaip tai numato ši Konvencija.

23 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta, kad psichiškai ar fiziškai nepilnavertis vaikas turi gyventi pilnavertį ir prideramą gyvenimą, kuris garantuotų jo orumą, ugdytų pasitikėjimą savimi ir leistų aktyviai dalyvauti visuomenės veikloje.

2. Valstybės dalyvės pripažįsta nepilnaverčio vaiko teisę gauti ypatingą globą ir rūpinasi, jei yra lėšų, kad turinčiam į tai teisę vaikui ar atsakantiems už jo globą asmenims būtų suteikta parama, kurios prašoma ir kuri atitinka vaiko būklę ir jo tėvų ar kitų vaiką prižiūrinčių asmenų padėtį.

3. Turint galvoje ypatingus nepilnaverčio vaiko poreikius, parama pagal šio straipsnio 2 punktą teikiama pagal galimybę nemokamai, atsižvelgiant į tėvų ar kitų jį prižiūrinčių asmenų finansinius išteklius. Būtina sudaryti galimybę nepilnaverčiam vaikui gauti išsilavinimą, profesinį parengimą, būti medicinos darbuotojų aptarnaujamam, atstatyti sveikatą, pasirengti darbinei veiklai ir poilsiauti taip, kad jis kuo labiau įsitrauktų į socialinį gyvenimą, galėtų ugdyti savo asmenybę ir bręsti kultūriniu bei dvasiniu požiūriu.

4. Valstybės dalyvės, plėtodamos tarptautinį bendradarbiavimą, skatina keitimąsi atitinkama informacija apie nepilnaverčių vaikų profilaktinę sveikatos apsaugą ir medicinos, psichologinį ir funkcinį gydymą, įskaitant informaciją apie reabilitacijos, bendrojo lavinimo ir profesinio rengimo metodus, taip pat rūpinasi, jog būtų galimybė šia informacija naudotis, kad valstybės dalyvės turėtų daugiau žinių ir galėtų išplėsti savo patirtį. Ypač daug dėmesio šiuo atveju turi būti skiriama besivystančių šalių poreikiams.

24 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta vaiko teisę naudotis tobuliausiomis sveikatos sistemos paslaugomis ir ligų gydymo bei sveikatos atstatymo priemonėmis. Valstybės dalyvės rūpinasi, kad nė vienam vaikui nebūtų atimta teisė naudotis tokiomis sveikatos apsaugos sistemos paslaugomis.

2. Valstybės dalyvės siekia visiškai įgyvendinti šią teisę ir imasi priemonių, leidžiančių:

a) sumažinti kūdikių ir vaikų mirtingumą;

b) užtikrinti reikiamą medicinos pagalbą ir sveikatos apsaugą visiems vaikams, pirmiausia plėtojant pirmąją medicinos ir sanitarijos pagalbą;

- c) kovoti su ligomis ir pusbadžiovimu panaudojant pirmąją medicinos ir sanitarijos pagalbą, be viso kito, taikant lengvai prieinamą technologiją ir apsirūpinant pakankamai maistingais produktais ir, atsižvelgiant į aplinkos užterštumo pavojų ir riziką, švariu geriamuoju vandeniu;
- d) teikti motinoms reikalingas sveikatos apsaugos paslaugas ikigimdyminiu ir pogimdyminiu laikotarpiu;
- e) informuoti visus visuomenės sluoksnius, ypač tėvus ir vaikus, apie vaikų sveikatą ir mitybą, maitinimo krūtimi privalumus, higieną, vaiko gyvenamosios aplinkos sanitariją ir kelių nelaimingiems atsitikimams užkirtimą, taip pat sudaryti galimybę jiems lavintis ir tokiomis žiniomis pasinaudoti;
- f) plėtoti švietimą ir paslaugas sveikatos priežiūros, tėvų konsultavimo ir šeimos planavimo srityje.

3. Valstybės dalyvės imasi visų veiksmingų ir reikiamų priemonių įprastinei praktikai, darančiai neigiamą poveikį vaikų sveikatai, panaikinti.

4. Valstybės dalyvės įsipareigoja skatinti ir plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą siekdamos laipsniškai įgyvendinti šiame straipsnyje pripažintą teisę. Šiuo požiūriu ypač didelis dėmesys turi būti skiriamas besivystančių šalių poreikiams.

25 straipsnis

Valstybės dalyvės pripažįsta vaiko, kompetentingų organų atiduoto globoti ir rūpintis juo, ginti jį arba fiziškai ar psichiškai gydyti, teisę nuolat vertinti jo gydymą ir kitas su jo globa susijusias sąlygas.

26 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta kiekvieno vaiko teisę naudotis socialiniu aprūpinimu, įskaitant socialinį draudimą, ir imasi reikiamų priemonių šiai teisei įgyvendinti pagal savo įstatymus.

2. Socialinis aprūpinimas pagal reikalingumą teikiamas atsižvelgiant į vaiko ir asmenų, atsakančių už vaiko išlaikymą, turimus išteklius ir galimybes, taip pat kitais sumetimais, susijusiais su gėrybių gavimu vaikui arba jo vardu.

27 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta kiekvieno vaiko teisę turėti tokias gyvenimo sąlygas, kokių reikia jo fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam ir socialiniam vystymuisi.

2. Tėvams arba kitiems vaiką auklėjantiems asmenims tenka didžiausia atsakomybė už gyvenimo sąlygų, būtinų vaikui vystytis, sudarymą pagal jų sugebėjimus ir finansines galimybes.

3. Valstybės dalyvės, atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas ir savo galimybes, imasi reikiamų priemonių ir padeda tėvams bei kitiems vaiką auklėjantiems asmenims šią teisę įgyvendinti, o prireikus teikia materialinę paramą ir remia įvairias programas, ypač aprūpinimo maistu, drabužiais ir butais.

4. Valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, kad vaikas gautų geresnį išlaikymą iš tėvų ar kitų finansiškai už jį atsakančių asmenų tiek valstybės viduje, tiek iš užsienio. Jei finansiškai už vaiką atsakantis asmuo ir vaikas gyvena skirtingose valstybėse, valstybės dalyvės ragina pripažinti tarptautinius susitarimus arba sudaryti kitus atitinkamus susitarimus.

28 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta vaiko teisę mokytis.

Siekdamos palaipsniui šią teisę įgyvendinti ir sudaryti vienodas galimybes, jos:

- a) įveda nemokamą ir privalomą pradinį lavinimą;
- b) skatina tobulinti įvairias tiek bendrojo, tiek profesinio viduriniojo lavinimo formas, rūpinasi, kad jis būtų prieinamas visiems vaikams, ir imasi tokių priemonių kaip nemokamo lavinimo įvedimas, o prireikus ir finansinės paramos teikimas;
- c) užtikrina aukštojo mokslo prieinamumą visiems pagal jų sugebėjimus visomis tinkamomis priemonėmis;
- d) užtikrina mokomosios ir profesinės bei orientuojančios informacijos ir medžiagos prieinamumą visiems vaikams;
- e) imasi priemonių, skatinančių nuolat lankyti mokyklą ir mažinančių moksleivių, paliekančių mokyklą, skaičių.

2. Valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, kad drausmė mokyklose būtų palaikoma metodais, atspindinčiais pagarbą vaiko orumui atitinkamai pagal šios Konvencijos reikalavimus.

3. Valstybės dalyvės skatina ir plėtoja tarptautinį bendradarbiavimą sprendžiant švietimo problemas. Ypač jos siekia prisidėti prie tamsumo ir neraštingumo visame pasaulyje panaikinimo ir sudaryti galimybę naudotis mokslo ir technikos žiniomis bei šiuolaikiniais mokymo metodais. Šiuo atveju ypač daug dėmesio reikia skirti besivystančių šalių poreikiams.

29 straipsnis

1. Valstybės dalyvės susitaria, kad vaiko lavinimo tikslas turi būti:

- a) kuo visapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius bei fizinius sugebėjimus;
- b) ugdyti pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, taip pat principams, paskelbtiems Jungtinių Tautų Įstatuose;
- c) ugdyti vaiko pagarbą tėvams, savo kultūriniam identitetui, kalbai ir vertybėms; šalies, kurioje vaikas gyvena; civilizacijoms, kurios skiriasi nuo jo paties civilizacijos;

- d) parengti vaiką sąmoningam gyvenimui laisvoje visuomenėje, pagrįstam supratimo, taikos, pakantumo, vyrų ir moterų lygiateisiškumo, visų tautų, etninių, nacionalinių ir religinių grupių, taip pat vietinės kilmės asmenų draugystės principais;
- e) ugdyti pagarbą gamtai.

2. Jokia šio arba 28 straipsnio dalis neturi būti suprantama kaip apribojanti atskirų asmenų ir organų teisę steigti mokymo įstaigas ir joms vadovauti, su sąlyga, kad visuomet bus laikomasi šio straipsnio 1 punkte išdėstytų principų ir reikalavimų, kad mokslas tokiose įstaigose atitiks minimalias normas, kurias gali būti nustačiusi valstybė.

30 straipsnis

Tose valstybėse, kuriose gyvena etninių, religinių ir kalbinių mažumų arba vietinių gyventojų, iš vaiko, priklausančio tam tikrai mažumai, ar vietinio gyventojų vaiko negali būti apimta teisė kartu su kitais savo grupės nariais naudotis savo kultūra, išpažinti savo religiją, atlikinėti jos apeigas ir vartoti gimtąją kalbą.

31 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta vaiko teisę į poilsį ir laisvalaikį, teisę dalyvauti žaidynėse ir jo amžių atitinkančiuose pramoginiuose renginiuose, laisvai dalyvauti kultūriniame gyvenime ir kurti meno kūrinius.
2. Valstybės dalyvės gerbia ir skatina vaiko teisę visapusiškai dalyvauti kultūriniame ir kūrybiniame gyvenime ir prisideda prie to, kad jam būtų suteiktos atitinkamos ir vienodos galimybės dalyvauti kultūrinėje ir kūrybinėje veikloje, praleisti laisvalaikį ir poilsiauti.

32 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta vaiko teisę būti apsaugotam nuo ekonominio išnaudojimo ir nuo bet kokio darbo, kuris gali būti pavojingas jo sveikatai arba trukdyti jam mokytis, gali kenkti jo sveikatai ir fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam bei socialiniam vystymuisi.
2. Kad būtų įgyvendintos šio straipsnio nuostatos, valstybės dalyvės imasi teisinių, administracinių, socialinių ir auklėjamųjų priemonių. Šiam tikslui, vadovaudamosios atitinkamomis kitų tarptautinių dokumentų nuostatomis, valstybės dalyvės:
 - a) nustato minimalų priėmimo į darbą amžių;
 - b) numato darbo dienos trukmę ir darbo sąlygas;
 - c) numato atitinkamas bausmes arba kitas sankcijas, leidžiančias veiksmingai įgyvendinti šį straipsnį.

33 straipsnis

Valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, įskaitant teisines, administracines, socialines ir šviečiamąsias, kad apsaugotų vaikus nuo neteisėto narkotinių priemonių ir psichotropinių medžiagų, kaip jos apibrėžtos atitinkamose tarptautinėse sutartyse, vartojimo ir neleistų panaudoti vaikų tokias medžiagas neteisėtai gaminant ir pardavinėjant.

34 straipsnis

Valstybės dalyvės įsipareigoja ginti vaiką nuo visų seksualinio išnaudojimo ir seksualinio suvedžiojimo formų. Šiam tikslui valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių nacionaliniu, dvišaliu ir daugiašaliu lygiu siekdamos uždrausti:

- a) lenkti arba prievartauti vaiką dalyvauti kokioje nors neteisėtoje seksualinėje veikloje;
- b) išnaudoti vaikus verčiant juos užsiimti prostitucija arba kita neteisėta seksualine veikla;
- c) išnaudoti vaikus pornografijai ir pornografiniams leidiniams.

35 straipsnis

Valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių nacionaliniu, dvišaliu ir daugiašaliu lygiu siekdamos užkirsti kelią vaikų grobimui, prekybai arba jų kontrabandai, nesvarbu, kokiems tikslams ir kokia forma.

36 straipsnis

Valstybės dalyvės gina vaiką nuo visų kitų išnaudojimo formų, darančių kokią nors žalą jo gerovei.

37 straipsnis

Valstybės dalyvės užtikrina, kad:

- a) nė vienas vaikas nepatirtų kankinimų ar kitokio žiauraus, nežmoniško arba orumą žeminančio elgesio ar bausmių. Nei mirties bausmė, nei įkalinimas iki gyvos galvos, nenumatant išlaisvinimo galimybės, neskiriami už nusikaltimus, padarytus jaunesnių kaip 18 metų asmenų;
- b) nė iš vieno vaiko neteisėtai ar savavališkai nebūtų atimta laisvė. Vaikas areštuojamas, sulaikomas ar įkalinamas pagal įstatymą, tik kraštutiniu atveju ir kiek įmanoma trumpesniai laikui;
- c) su kiekvienu vaiku, kuriam atimta laisvė, būtų elgiamasi žmoniškai, kad būtų gerbiamas jo orumas atsižvelgiant į jo amžiaus asmenų poreikius. Kiekvienas vaikas, kuriam atimta laisvė, turi būti atskirtas nuo suaugusiųjų, jei tik nemanoma, kad šito daryti nederėtų dėl paties vaiko interesų; jis turi turėti teisę palaikyti ryšius su savo šeima susirašinėdamas ir pasimatydamas, išskyrus ypatingas aplinkybes;
- d) kiekvienas vaikas, kuriam atimta laisvė, turėtų teisę tuoj pat gauti teisinę ir kitokią pagalbą, taip pat teisę ginčyti savo laisvės atėmimo teisėtumą prieš teismą ar kitą kompetentingą, nepriklausomą ir nešališką organą ir teisę reikalauti, kad jie neatidėliodami priimtų sprendimą dėl bet kurio tokio procesinio veiksmo.

38 straipsnis

1. Valstybės dalyvės įsipareigoja gerbti tarptautinės humanitarinės teisės sprendimus, kurie gali būti priimami dėl vaikų kilus jose ginkluotiems konfliktams, ir jų laikytis.

2. Valstybės dalyvės imasi visų galimų priemonių, kad asmenys, neturintys 15 metų, tiesiogiai nedalyvautų karo veiksmuose.

3. Valstybės dalyvės nepritaria, kad asmenys, neturintys 15 metų, būtų šaukiami tarnauti Ginkluotosiose Pajėgose. Verbuojant asmenis, turinčius 15 metų, tačiau dar neturinčius 18 metų, valstybės dalyvės pirmenybę stengiasi atiduoti vyresnio amžiaus asmenims.

4. Vadovaudamosios savo įsipareigojimais, atitinkamai pagal tarptautinę humanitarinę teisę, apsaugoti civilius gyventojus kilus jose ginkluotiems konfliktams, valstybės dalyvės imasi visų priemonių, kad apsauga būtų garantuota, o per ginkluotą konfliktą nukentėjusiais vaikais pasirūpinta.

39 straipsnis

Valstybės dalyvės imasi visų reikiamų priemonių, kad padėtų fiziškai ir psichologiškai atsistatyti ir socialiai reintegruoti vaikui, tapusiam bet kokio pobūdžio nesirūpinimo, išnaudojimo, piktnaudžiavimo; kankinimo ar kitokio žiauraus, nežmoniško arba orumą žeminančio elgesio ar bausmės; ginkluotų konfliktų auka.

40 straipsnis

1. Valstybės dalyvės pripažįsta kiekvieno vaiko, įtariamo pažeidus baudžiamuosius įstatymus, kaltinamo arba pripažįstamo kaltu dėl jų pažeidimo, teisę, kad su juo būtų elgiamasi stengiantis ugdyti jo orumą ir reikšmingumą, pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, kad būtų atsižvelgiama į jo amžių ir jaustųsi noras padėti jam reintegruoti ir atlikti naudingą vaidmenį visuomenėje.

2. Šių tikslų siekdamos ir atsižvelgdamos į atitinkamas tarptautinių dokumentų nuostatas, valstybės dalyvės užtikrina, kad:

a) nė vienas vaikas nebūtų įtariamas pažeidęs baudžiamuosius įstatymus, nebūtų kaltinamas ir pripažįstamas kaltu juos pažeidęs veiksmais ar neveikimu, kurie, juos įvykdant, nebuvo nacionalinės arba tarptautinės teisės uždrausti;

b) kiekvienas vaikas, kuris laikomas pažeidusiu baudžiamuosius įstatymus arba kaltinamas jų pažeidimu, turėtų bent tokias garantijas:

i) laikomasi nekaltumo prezumpcijos, kol jo kaltė nebus įrodyta pagal įstatymus;

ii) suteikiama greita ir tiesioginė informacija apie jam iškeltus kaltinimus, o prireikus, per tėvus ar teisėtus globėjus, ir teisinė bei kitokia pagalba, kuri jam reikalinga rengiantis gintis ar ginantis;

iii) neatidėliojant supažindinama su kompetentingo, nepriklausomo ir nešališko organo arba teismo organo sprendimu, priimtu teisingai, pagal įstatymą, dalyvaujant advokatui arba kitam atitinkamam asmeniui, apsvarsčius bylą, jeigu tai nekenkia vaiko interesams, ypač turint omenyje jo amžių ir situaciją, arba jo tėvams ar teisėtiems globėjams;

- iv) teisę nebūti verčiamam duoti parodymus arba prisipažinti kaltu; susipažinti su kaltinimo liudytojų parodymais savarankiškai arba padedant kitiems asmenims ir lygiomis teisėmis pasinaudoti liudytojais gynėjais bei susipažinti su jų parodymais;
- v) jei manoma, kad vaikas pažeidė baudžiamuosius įstatymus, teisę į pakartotinį atitinkamo sprendimo ir visų šiuo atveju panaudotų priemonių svarstymą, atliekamą aukštesnio kompetentingo, nepriklausomo ir nešališko organo arba teismo organo pagal įstatymą;
- vi) nemokamą vertėjo pagalbą, jei vaikas nesupranta vartojamos kalbos arba ja nekalba;
- vii) visišką pagarbą jo asmeniniam gyvenimui visose bylos nagrinėjimo stadijose.

3. Valstybės dalyvės siekia padėti priimti įstatymus, įvesti atitinkamą tvarką, steigti organus ir įstaigas, tiesiogiai susijusias su vaikais, kurie laikomi pažeidusiais baudžiamuosius įstatymus, kaltinami arba pripažįstami kaltais dėl jų pažeidimo, būtent:

- a) nustatyti minimalų amžių, kurio nesulaukę vaikai laikomi negalinčiais pažeisti baudžiamųjų įstatymų;
- b) prireikus ir pageidaujant imtis priemonių, kad tokiems vaikams nebūtų taikomas teisminis nagrinėjimas ir kad nebūtų pažeidžiamos jų teisės ir teisinės garantijos.

4. Kad elgesys su vaiku nepakenktų jo interesams, jo padėčiai ir atitiktų nusikaltimo pobūdį, reikia būti numačius priežiūrai įstaigose alternatyvią priežiūrą, globos ir vadovavimo tvarką, konsultacines paslaugas, bandomojo laikotarpio skyrimą, auklėjimą, mokymą ir profesinį rengimą bei kt.

41 straipsnis

Šia Konvencija netrukdoma laikytis nuostatų, kurios padeda geriau įgyvendinti vaiko teises ir gali būti suformuluotos:

- a) valstybės dalyvės įstatyme; arba
- b) tarptautinės teisės normose, galiojančiose atitinkamoje valstybėje.

II DALIS

42 straipsnis

Valstybės dalyvės įsipareigoja tinkamais ir veiksmingais būdais plačiai informuoti apie Konvencijos principus ir nuostatas tiek suaugusiuosius, tiek vaikus.

43 straipsnis

1. Siekiant susipažinti su pažanga, valstybių dalyvių pasiekta vykdant pagal šią Konvenciją priimtus įsipareigojimus, įsteigiamas Vaiko teisių komitetas, kuris atlieka toliau numatytas funkcijas.

2. Komitetą sudaro dešimt aukštos dorovės ekspertų, kompetentingų šios Konvencijos aprėpiamoje srityje. Komiteto narius valstybės dalyvės, atsižvelgdamos į teisingą geografinį pasiskirstymą ir pagrindines teisinės sistemas, renka iš savo piliečių, ir jie veikia kaip privatūs asmenys.
3. Komiteto nariai renkami slaptu balsavimu iš valstybių dalyvių iškeltų ir į sąrašą įtrauktų asmenų. Kiekviena valstybė dalyvė iš savo piliečių gali iškelti vieną asmenį.
4. Pirmieji Komiteto rinkimai rengiami ne vėliau kaip po šešių mėnesių nuo šios Konvencijos įsigaliojimo dienos, o vėliau – kartą per dvejus metus. Mažiausiai prieš keturis mėnesius iki kiekvienų rinkimų dienos Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius kreipiasi laišku į valstybes dalyves, siūlydamas joms pateikti savo kandidatus per du mėnesius. Po to Generalinis sekretorius sudaro visų tokiu būdu iškeltų asmenų abėcėlinį sąrašą (nurodydamas juos iškėlusias valstybes dalyves) ir pateikia šį sąrašą valstybėms, šios Konvencijos dalyvėms.
5. Rinkimai vyksta valstybių dalyvių posėdžiuose, Generalinio sekretoriaus šaukiamuose Jungtinių Tautų būstinėje. Šiuose posėdžiuose, kuriuose du trečdaliai valstybių dalyvių sudaro kворumą, į Komitetą išrenkami tie kandidatai, kurie gauna daugiausia balsų ir absoliučią dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių dalyvių atstovų balsų daugumą.
6. Komiteto nariai renkami ketveriems metams. Jie turi teisę būti perrinkti, jei yra pakartotinai iškeliama. Penkių pirmuose rinkimuose išrinktų narių įgaliojimų laikas baigiasi po dvejų metų; tuojau pat po pirmųjų rinkimų šiuos penkis narius burtų keliu atrenka posėdžio Pirmininkas.
7. Jei kuris nors Komiteto narys miršta ar atsistatydina arba jeigu jis dėl kokios nors priežasties daugiau negali atlikti Komiteto nario pareigų, jį iškėlusio valstybės dalyvės likusiam laikotarpiui skiria kitą ekspertą iš savo piliečių, jei tam neprieštarauja Komitetas.
8. Komitetas nustato savo veiklos taisykles.
9. Komitetas renka savo pareigūnus dvejiems metams.
10. Komiteto sesijos paprastai vyksta Jungtinių Tautų būstinėje arba kokioje nors kitoje Komiteto nustatytoje vietoje. Komiteto sesijos paprastai vyksta kiekvienais metais. Komiteto sesijos trukmė nustatoma, o pririnkus peržiūrima valstybių, šios Konvencijos dalyvių, posėdyje, jei tam neprieštarauja Generalinė Asamblėja.

11. Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius parūpina reikalingus darbuotojus ir lėšas veiksmingai Komiteto veiklai pagal šios Konvencijos reikalavimus.

12. Pagal šią Konvenciją įkurto Komiteto nariai gauna Generalinės Asamblėjos patvirtintą atlyginimą iš Jungtinių Tautų lėšų tokia tvarka ir sąlygomis, kokias nustato Generalinė Asamblėja.

44 straipsnis

1. Valstybės dalyvės įsipareigoja informuoti Komitetą per Jungtinių Tautų Generalinį sekretorių, ką nuveikė Konvencijoje pripažintoms teisėms įtvirtinti ir kokią pažangą, įgyvendindamos šias teises, padarė:

- a) per dvejus metus nuo Konvencijos įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje;
- b) vėliau kas penkeri metai.

2. Informacijoje, pateiktoje pagal šį straipsnį, nurodomi veiksniai ir sunkumai, jeigu tokių yra, trukdantys vykdyti šios Konvencijos įsipareigojimus. Ši informacija turėtų būti tokia, kad Komitetas galėtų gerai įsivaizduoti, kaip ši Konvencija veikia atitinkamoje šalyje.

3. Valstybei dalyvei, pirmą kartą pateikusiai Komitetui visapusišką informaciją, nėra reikalo jos kartoti vėlesniuose pranešimuose, pateikiamuose pagal šio straipsnio 1 b punktą.

4. Komitetas gali valstybių dalyvių prašyti papildomos informacijos apie šios Konvencijos įgyvendinimą.

5. Informacija apie Komiteto veiklą kartą per dvejus metus per Ekonominę ir socialinę tarybą pateikiama Generalinei Asamblėjai.

6. Valstybės dalyvės garantuoja savo ataskaitų viešumą savo šalyse.

45 straipsnis

Siekiant prisidėti prie veiksmingo Konvencijos įgyvendinimo ir skatinti tarptautinį bendradarbiavimą šios Konvencijos aprėpiamoje srityje:

a) Jungtinių Tautų specializuotos įstaigos, Vaikų fondas ir kiti Jungtinių Tautų organai turi teisę dalyvauti svarstant klausimus dėl įgyvendinimo tokių šios Konvencijos nuostatų, kurios įeina į jų veiklos sritį. Komitetas gali pasiūlyti Jungtinių Tautų specializuotoms įstaigoms, Vaikų fondui ir kitiems kompetentingiems organams, kai jis mano esant tikslinga, pateikti ekspertų išvadą apie Konvencijos įgyvendinimą tose srityse, kurias apima jų veikla. Komitetas gali siūlyti Jungtinių Tautų specializuotoms įstaigoms, Vaikų fondui ir kitiems Jungtinių Tautų organams pateikti informaciją apie Konvencijos įgyvendinimą jų veiklai priklausančiose srityse;

b) Komitetas perduoda, kai jis mano esant tikslinga, Jungtinių Tautų specializuotoms įstaigoms, Vaikų fondui ir kitiems kompetentingiems organams visą valstybių dalyvių informaciją, kur prašoma techninės konsultacijos ar pagalbos arba nurodoma, kad jų reikia, taip pat Komiteto pastabas ir pasiūlymus, jeigu tokių būna, dėl tokių prašymų;

c) Komitetas gali rekomenduoti Generalinei Asamblėjai, kad ji pasiūlytų Generaliniam sekretoriui jos vardu atlikti tyrimus vaiko teises liečiančiais klausimais;

d) Komitetas gali teikti bendrų pasiūlymų ir rekomendacijų, pagrįstų pagal šios Konvencijos 44 ir 45 straipsnį gautą informaciją. Tokie bendri pasiūlymai ir rekomendacijos perduodami kiekvienai suinteresuotai valstybei dalyvei ir pranešami Generalinei Asamblėjai kartu su valstybių dalyvių pastabomis, jeigu jų būna.

III DALIS

46 straipsnis

Šią Konvenciją gali pasirašyti visos valstybės.

47 straipsnis

Ši Konvencija ratifikuotina. Ratifikavimo raštai atiduodami saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui.

48 straipsnis

Prie šios Konvencijos gali prisijungti bet kuri valstybė. Prisijungimo dokumentai atiduodami saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui.

49 straipsnis

1. Ši Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną po dvidešimto ratifikavimo rašto ar prisijungimo dokumentų atidavimo saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui dienos.

2. Kiekvienoje valstybėje, kuri ratifikuoja šią Konvenciją arba prie jos prisijungia po dvidešimto ratifikavimo rašto ar prisijungimo dokumento atidavimo saugoti dienos, ši Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną po jos pačios ratifikavimo rašto ar prisijungimo dokumento atidavimo saugoti dienos.

50 straipsnis

1. Kiekviena valstybė dalyvė gali pasiūlyti pataisą ir pateikti ją Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui. Generalinis sekretorius išsiuntinėja pasiūlytą pataisą valstybėms dalyvėms prašydamas nurodyti, ar jos pritaria, kad būtų sušaukta valstybių dalyvių konferencija, tie pasiūlymai svarstomi ir už juos balsuojama. Jei per keturis mėnesius nuo tokio panešimo dienos bent trečdalis valstybių dalyvių tam pritaria, Generalinis sekretorius šaukia šią Jungtinių Tautų globojamą konferenciją. Kiekviena pataisa, priimta šioje konferencijoje dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių dalyvių balsų dauguma, pateikiama tvirtinti Generalinei Asamblėjai.

2. Pagal šio straipsnio 1 punktą priimta pataisa įsigalioja tada, kai ji patvirtinama Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos ir priimama dviejų trečdalių valstybių dalyvių balsų dauguma.

3. Įsigaliojusi pataisa yra privaloma ją priėmusioms valstybėms dalyvėms, o kitoms valstybėms dalyvėms yra privalomos šios Konvencijos nuostatos ir visos ankstesnės pataisos, kurias jos yra priėmusios.

51 straipsnis

1. Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius gauna ir išsiuntinėja visoms valstybėms ratifikavimo arba prisijungimo metu valstybių padarytų išlygų tekstus.

2. Negalima daryti išlygos, nesuderinamos su šios Konvencijos tikslais ir uždaviniais.

3. Išlygas galima bet kuriuo metu atšaukti informuojant apie tai Jungtinių Tautų Generalinį sekretorių, kuris savo ruožtu informuoja apie tai visas valstybes. Tokia informacija įsigalioja nuo tos dienos, kai ją gauna Generalinis sekretorius.

52 straipsnis

Kiekviena valstybė dalyvė gali denonsuoti šią Konvenciją raštu pranešdama apie tai Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui. Denonsavimas įsigalioja po vienerių metų nuo tos dienos, kai Generalinis sekretorius gauna pranešimą.

53 straipsnis

Jungtinių Tautų Generalinis sekretorius skiriamas šios Konvencijos depozitarijumi.

54 straipsnis

Šios Konvencijos, kurios tekstai yra autentiški anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis, originalas atiduodamas saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam sekretoriui.

TAI PATVIRTINDAMI, valstybių dalyvių atstovai, atitinkamai įgalioti savo vyriausybių, žemiau pasirašė šią Konvenciją.

Q4C organizacijos partnerės

FICE (*Fédération Internationale des Communautés Educatives*)

Pagrindinis FICE tikslas – remti vaikų ir jaunuolių globą visame pasaulyje.

FICE:

- pripažįsta vaikų, jaunuolių bei jų tėvų individualumą ir neverčia jų prisitaikyti prie iš anksto nustatytų normų;
- remia šeimą kaip pagrindinę socialinę vaikų auginimo struktūrą;
- remia aukščiausios kokybės globą ir išsilavinimą, teikiamą netekusiems namų vaikams bei jaunuoliams;
- ieško individualių sprendimų, atitinkančių kiekvieno vaiko ar jaunuolio poreikius;
- skatina tęstinę vaikams skirtų paslaugų plėtrą per tyrimus ir naujas teorijas;
- grindžia savo veiklą JTO Vaiko teisių konvencija;
- griežtai laikosi politinio ir religinio nešališkumo;
- vertina įvairovę ir atmeta bet kokios formos diskriminaciją rasės, spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių nuostatų ar socialinės kilmės atžvilgiu.

Siekdama savo tikslų *FICE-International*:

- veikia per nacionalines organizacijas, kurių nariai teikia paslaugas vaikams ir jaunuoliams ar teikia pagalbines paslaugas, pvz., darbuotojų mokymų ar paslaugų vadybos;
- remia nacionalines organizacijas dalyvės kurdama kontaktinius tinklus;
- organizuoja didelio masto tarptautinius kongresus, dažniausiai kas du metus;
- remia projektus, apjungiančius tarptautinius kontaktus tarp vaikų, jaunuolių ir žmonių, kuriems jie rūpi, pvz., Balkanų draugystės stovyklos;
- skatina tarptautinius darbuotojų ir (arba) vaikų ir jaunuolių mainus;
- suteikia Profesionalią mainų programą, skirtą patyrusiems darbuotojams;
- organizuoja tarptautinius seminarus, specialistams skirtus seminarus bei darbo grupes vaikams ir jaunuoliams skirtų paslaugų temomis;
- gauna konsultacijas iš UNESCO, Europos Sąjungos, Europos Tarybos, ECOSOC ir kitų tarptautinių organizacijų;
- teikia informaciją bei kontaktinę informaciją savo tinklalapyje;
- skleidžia naujas idėjas ir tyrimų rezultatus per leidinius.

IFCO (*International Foster Care Organisation*)

Tarptautinė globos organizacija (IFCO) yra vienintelė tarptautinė organizacija pasaulyje, pasišventusi skatinti ir remti šeimos modeliu grįstą globą ir globėjų teikiamą globą. IFCO buvo įkurta 1981 metais Oksforde (JK) kaip organizacija, kuri pasauliniu lygiu surinktų bei perduotų visų globos organizacijų bei su globa susijusių dalyvių informaciją, žinias ir patirtį. Per 25 savo veiklos metus IFCO ženkliai įtakoją šeimos modeliu grįstos globos plėtrą visame pasaulyje. IFCO jungia regioninius tinklus, organizuoja tarptautines konferencijas bei mokymų seminarus, leidžia žurnalą, elektroninį naujienlaikraštį ir suteikia daug informacijos savo tinklalapyje. IFCO daug dėmesio skiria jaunimui – jaunimas dirba visų lygių organizacijos veikloje.

IFCO jungia dalyvius iš daugiau nei 60 šalių. Organizacija yra įsipareigojusi ne tik teikti kokybiškas paslaugas visiems dalyviams, bet pastaraisiais metais ji sukūrė ir stiprią projektų bazę, koordinuojamą iš centrinės būstinės Hagoje, Nyderlanduose. Per dalyvius, organizacijas partneres ir projektus IFCO gali pasiūlyti konsultacijas ir pagalbą plėtojant globos paslaugas daugelyje pasaulio vietų. Konsultacijos visuomet teikiamos glaudžiai bendradarbiaujant su susijusia šalimi ir to regiono partneriais. Vykdam tokius projektus terminuotam laikotarpiui yra prieinama ekspertų grupė.

Daugiau apie IFCO galima sužinoti tinklalapyje www.ifco.info arba iš koordinuojančios būstinės Hagoje, Nyderlanduose.

SOS vaikų kaimai

Pirmasis SOS vaikų kaimas buvo įkurtas 1949 metais Imste, Austrijoje. Jis siekė padėti vaikams, kurie prarado namus, apsaugą ir šeimas Antrojo pasaulinio karo metu.

Šiandien *SOS-Kinderdorf International* jungia daugiau nei 130 nacionalinių SOS vaikų kaimų asociacijų visame pasaulyje. Ji teikia šeimos modeliu grįstą globą vaikams, praradusiems tėvus ar jų globą. Per programas organizacija taip pat remia pažeidžiamus vaikus bei jų šeimas stiprindama tėvystės įgūdžius, užtikrindama prieigą prie esminių paslaugų, teikdama sveikatos, švietimo, psichologinę ir socialinę pagalbą.

SOS vaikų kaimai dirba laikydamiesi JTO Vaiko teisių konvencijos ir propaguoja šias teises visame pasaulyje. Organizacija teikia konsultacijas Jungtinių Tautų Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybai ir priklauso Vaiko teisių veiksmų grupei, remiančiai Europos Sąjungos Vaiko teisių strategiją.

Leidėjo duomenys

Leidėjo duomenys

Atsakingi už Q4C turinį:	FICE, IFCO ir SOS vaikų kaimų iniciatyva Hermann Gmeiner Str. 51 A-6010 Innsbruckas Austrija Tel. +43-512-3316-0 Faks. +43-512-3316-5686 E. p. quality4children@sos-kd.org www.quality4children.info	
Projekto direktoriai:	Werner Hilweg Christian Posch	
Projekto koordinatoriai:	Oscar Germes Castro Mai Nguyen-Feichtner	
Q4C jaunimas:	Svein Even Borgen (NO) Sandra Bürger (AT) Judith Johansen (NO) Kersti Kukk (EE) Alexandar Milanov (BG) Ingrida Peciulyte (LT)	Helen Rid (AT) Amalia Serban (RO) Emmanuel Sherwin (IE) Rinske van Sloten (NL) Odd Eigil Spørck (NO) Johann Weissensteiner (AT)
Organizacinė grupė:	Sandra Bürger Else Dugstad Chris Gardiner Oscar Germes Castro Werner Hilweg Janneke Holwerda-Kuipers Mai Nguyen-Feichtner	Monika Niederle Christian Posch Ivanka Shalapatova Emmanuel Sherwin Bettina Terp Bep van Sloten Rinske van Sloten

Nacionaliniai koordinatoriai:	Carola Bengtsson (SE) Francesco Colizzi (IT) Kurt De Backer (BE) Maria Dantcheva (BG) Carmen Delgado (ES) Tanja Gregorec (SI) Bragi Gudbrandsson (IS) Sabine Hartig (DE) Søren Hegstrup (DK) Keith Henderson (IE) Maria Herczog (HU) Emine Insay (Šiaurės Kipras) Dale Kabasinskaite (LT) Günsiray Koçun (TR) Michel Krier (LU)	Ryszard Kucha (PL) Anne Marie Le Tourneau (GB) Irena Liepina (LV) Juha Luomala (FI) Michaela Marksova-Tominova (CZ) Slavenka Martinovic (HR) Elmet Puhm (EE) John Rolé (MT) Isabel Rufino (PT) Daniela Serban (RO) Stergios Sifnios (GR) Katerina Slesingerova (CZ) Annegret Wigger (CH) Daniela Zilinciková (SK)
Korektoriai:	Kathrin Bielowski Christine Davey Markus Claus Egger	Beatrix Fleischmann Thomas Harvey Timlin
Grįžtamojo ryšio partneriai:	Véronique Lerch Kélig Puyet Elisabeth Ullmann	Raluca Verweijen-Slammescu Annegret Wigger
Nuorodos:	Defence for Children International, Nyderlandai	

Pastabos

[illegible]

Pastabos

[illegible]

Réméjai